

Mbui Yedi yekuandikwayo ni Matayo Uwoongoezi

Mbui yedi ekuandikayo Matayo ni mwenga aho ya vitabu vine mwe Diagane Dihya. Vigombekavyo ugima wa Yesu Klistu, kia kimwe cha kitabu icho chetangwa, “Mbui Yedi.” Ziandikwa bada ya ufe wa Yesu, na Matayo na Maliko na Luka na Yohana. Wamanyisi khawamanya Talehe kuwa ni ini Matayo nee kaandika Mbui Yedi inu, Iya yadahika iyandikwa mwe myaka makumi mtandatu bada ya kuvyaigwa Yesu Klistu. Naho hantu ambaho iyandikwa khahamanyika iya wantu wangi wamamaakhanya kuwa iyandikwa uko Palesitina, yadahika ni kwe mzi wa Yelusalemu.

Muandikaji wa kitabu iki ni Matayo ambae nee kawa mtoza ushuu, kabla Yesu khazati kumweta tanga awe mhina wakwe. Viyaviya nee aka manyika kwa zina da Lawi. Matayo nekawa wamwe na wamwe wa wagiwa Yesu kumi dimwe na mbii na nee kawaandikia wasomaji wa Kiyahudi. Inu yaoneka pwii inga ekuuwiiavyo mbui zaidi makumi mtandatu kulawa mwe Diagane da kae. Kakunda koonyesha kuwa Yesu nee Klistu, mwohozi ekusagulwaye ni Muungu ambae waoni wamtamwiizia mbui zakwe. Matayo kaandika mangi yahusuyo Useuta wa Muungu, Wayahudi nee wakamkauwiya Klistu ambae endaawe Seuta wa kisiasa. Matayo ahigana mbui

iyoy vitana kwa kugombeka mbui za Useuta wa Muungu.

Mbui Yedi ya Matayo ni kitabu kitana cha kuvokea kusoma mwe Diagane Dihya, kwaajii vitumia vifungu kulawa mwe Diagane da kae, kitabu iki chatoza maagane maidi. Matayo kageeza kutongea msimo wa vitabu vya Musa, ambavyo ni vitabu vishano vya bosi vya Diagane daka. Mabiikizi ya Yesu kwe muima, ambayo yapatikana mwe kitabu cha Matayo 5-7 yadaha kuiganizwa na hada ambaho Muungu ekuwaho amwekha Musa miko, kumbukizi da miko 19:3; 23:33.

Yeumondani

1 Matayo aivoka Mbui Yedi kwa kugombeka kuusu kuvyaigwa kwa Yesu Klistu na Yesu ekuvoka ndima yakwe mwe chando cha 1-4.

Uyu Matayo agombeka ndima ya Yesu na mahinyo mangi ekuhinyayo mwe chando cha 5-25.

Hantu ha kisikiizi ha kitabu cha Matayo yagombeka mbui khuu muno ya ndima ya Yesu mwe ufe wakwe na kuyuyuka kwakwe mwe chando cha 26-28.

Kolwa da Yesu Klistu

Luka 3:23-38

1 Kitabu cha mazina ya wantu wa kolwa da Yesu Klistu mwana Daudi mwana wa Ibulahimu.

2 Ibulahimu nekamvyaa Isaka na Isaka akamvyaa Yakobo na Yakobo akamvyaa Yuda na wanduguze.

³ Yuda akamvyaa Pelesi na Zela, ambao mami yao nee ni Tamali, Pelesi akamvyaa Eziloni na Hesiloni akamvyaa Alamu.

⁴ Alamu akamvyaa Aminadabu na Aminadabu akamvyaa Nashoni na Nashoni akamvyaa Salimoni.

⁵ Salimoni akamvyaa Boazi, na mami yakwe Boazi nee ni Lahabu, na Boazi akamvyaa Obedi, na mami yakwe Obedi nee ni Luti, na Obedi akamvyaa Yese.

⁶ Nae Yese akamvyaa Seuta Daudi.

Daudi akamvyaa Selemani, mami yakwe Selemani ni yuda ekuwae mkaza Ulia.

⁷ Selemani akamvyaa Lehoboamu na Lehoboamu akamvyaa Abiya na Abiya akamvyaa Asa.

⁸ Asa akamvyaa Yehoshafati na Yehoshafati akamvyaa Yolamu na Yolamu akamvyaa Uzia.

⁹ Uzia akamvyaa Yosamu na Yosamu akamvyaa Ahazi na Ahazi akamvyaa Ezekia.

¹⁰ Ezekia akamvyaa Manase na Manase akamvyaa Amoni na Amoni akamvyaa Yosia.

¹¹ Yosia akamvyaa Yekonia na wanduguze. Kisingi cha kusamizwa kwa Wayahudi kuita si ya Babeli.

¹² Bada ya kusamizwa na kuita mwe si ya Babeli, Yekonia akamvyaa Shealitieli na Shealitieli akamvyaa Zelubabeli.

¹³ Zelubabeli akamvyaa Abiudi na Abiudi akamvyaa Eliakimu na Eliakimu akamvyaa Azoli.

¹⁴ Azoli akamvyaa Sadoki na Sadoki akamvyaa Akimu na Akimu akamvyaa Eliudi.

¹⁵ Eliudi akamvyaa Eliazali, na Eliazali akamvyaa Matani na Matani akamvyaa Yakobo

¹⁶ Yakobo akamvyaa Yusufu muume da Malia ekuwae mami yakwe da Yesu etangwaye Klistu.

¹⁷ Naho kuvokea Ibulahimu adi kubua kwa seuta Daudi, nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne, naho tangia Seuta Daudi hadi Wayahudi wekudoigwaho kuita Babeli nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne. Naho kuvokea kisingi wekusamizwaho adi kuvyaigwa kwa Yesu Klistu nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne.

Kuvyaigwa kwa Yesu Klistu

Luka 2:1-7

¹⁸ Naho kuvyaigwa kwa Yesu Klistu nekuwa ivi, Malia mami yakwe ekuwaho kaombwa na Yusufu. Akini kisingi khawazati kuteguana akaoneka ana ifu kwa udaho wa Muye wa Muungu.

¹⁹ Kwaviya Yusufu, ekuwaye akunda kumtegua Malia nekawa mntu yedi, khekukunda kumgea soni hemeso ya wantu, ivyo akakunda kumbada kwa sii.

²⁰ Ekuwaho akamamakhanya mbui iyo, mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamwawiiya mwe sozi, nakumwamba “Yusufu mwana Daudi wesekuogoha kumdoa Malia atende mkazio mana kenua ifu kwa udaho wa Muye wa Muungu.

²¹ Endaavyae mwana kigosi na wendaumwekhe zina da Yesu, kwa viya yee nee mwendae awaohoe wantu wakwe kulawa mwe mavigaviga yao.”

²² Naho aya yose yalawiiya ili iiganie ida mbui ya Zumbe ekugombekayo kwembokea kwa muoni wa Muungu

²³ “Kauwa mvyee mwenye kiwaa endaenue ifu. Na kuvyaa mwana kigosi, nae endaetangwe Imanueli” mana yakwe, “Muungu hamwe na swie.”

²⁴ Naye Yusufu ekwenukaho mwe usisiza akagosa inga mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe ekumwambavyo, akamdoa mkaziwe adi kaya.

²⁵ Akini khekugonana nae adi Maliamu ekuvyaaho mwana kigosi. Na Yusufu akamwekha zina da Yesu.

2

Wageni kulawa awiyo da zua

¹ Yesu kavyaigwa mwe mzi wa Betilehemu phande ya Uyahudi, kisingi cha ugookezi wa Seuta Helode. Ekuvyaigwaho du, wamanyi wa ntoondo kulawa awiyo da zua wakabua mzi wa Yelusalemu,

² wakauza, “Yuhahi mwana, mwekuvyaigwa, endaeawe Seuta wa Wayahudi?, Kwaviya tiiyona ntoondo yakwe yekulawiiyaho awiyo da zuwa na swie teza kumvika.”

³ Seuta Helode ekuyategeezaho ayo, yee na wantu wose wa mzi wa Yelusalemu wakatozwa ni maatu.

⁴ Naho akawetanga hamwe, waviki wakuu wose na wahinyi wa miko ya Muungu ekumwekwayo Musa akawauza, “Klistu avyaigwa hahi?”

⁵ Wowo wakamtambaisa, “Avyagwa mwe mzi wa Betilehemu, uko Uyahudi.” Inga muoni wa Muungu ekuandikavyo,

⁶ “Wee Betilehemu si ya Uyahudi,
Wee khio mdodo katu mwe mizi mikuu ya si ya Yudea
Kwaviya aho hako endaalawiiye Seuta mwendae awagookee wantu wangu wa Isilaeli.’ ”

⁷ Aho Helode akawetanga kandani awo wamanyi wa ntoondo akawauza, asa kisingi ida ntoondo yekuwalawiiyaho.

⁸ Naho akawaagiiya waite mwe mzi wa Betilehemu akawamba, “Hitani mkasungu manye kwa vitana mbui za mwana uyo, mkabinda kumanya mbui zakwe niyeteani mbui zakwe na miye niite nikamvike.”

⁹ Wekubindaho kumtegeeza seuta, awo wamanyi wa ntoondo wakahauka, wakaongweewa na ida ntoondo wekuiyonayo awio da zua adi hantu hada hekuwaho yuda mwana,

¹⁰ Wenye umanyi wekuonaho ida ntoondo igooka nawo wakawa na nyemi muno.

¹¹ Wakengia mda nyumbani, wakamwona yuda mwana hamwe na Malia mami yakwe wakakinta mavindi, wakamvika. Naho wakavugua sanduku na kulavya funge zao, zahabu na ubani na mzigu kwaajii ya wana wekwetangwao manemane.

¹² Ivyo wakauya mwe si yao kwa sia ntuhu, kwaviya Muungu nee kawahaza mwe sozi wasekuuya kwa Helode.

Kunyiikia Misili

13 Wamanyi wa ntoondo wekuhaukaho mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamuawiiya Yusufu mwe sozi akagombeka, “Hauke, mdoe mwana hamwe na mami yakwe mnyiikie Misili. Mwekae uko adi nendaho nikugombeke vituhu, kwaviya Helode aondeza kumkoma uyu mwana.”

14 Ivyo, Yusufu akenuka, akamdoa mwana hamwe na mami yakwe wakahauka na kio akaita Misili.

15 Akekaa uko hadi Helode ekuuyaho na nyuma mbui iyo igosoka inga ekwambavyo Zumbe kwa sia ya muoni wakwe iiganie, “Khimwetanga mwanangu kulawa Misili.”

Wana wateke wacomwa

16 Helode ekumanyaho wada wamanyi wa ntoondo wamtiiya akakimwa muno. Akaagiya wana wose wa kigosi wa mzi wa Betlehemu na mizi yose yekuwayo hehi yakwe, kuvokea mwana wa msi umwe adi myaka miidi wakomwe. Bada ya kumanya mbui izo kulawa kwa wada wamanyi wa ntoondo.

17 Nee yekuiganiaho mbui yekugombekwayo kwa sia ya muoni Yelemia,

18 “Mgutio wa ndio na mabwaimbo vitegeezeka uko Lama.

Laheli awaiiya wana wakwe,

Nahodu khakunda kugewa moyo kwaviya wose wacomwa.”

Kuuya kulawa Misili

¹⁹ Helode ekuuyaho na nyuma mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamuawiiya Yusufu mwe sozi kuda Misili,

²⁰ akamwamba, “Enuka! Mdoe mwana hamwe na mami yakwe, uuye vituhu mwe si ya Isilaeli kwaviya wada wekukundao kumkoma mwana uyo khawana ugima vituhu.”

²¹ Naho Yusufu ekwenukahoh, akamdoa mwana hamwe na mami yakwe akauya mwe si ya Isilaeli.

²² Akini Yusufu ekusikiaho kuwa Alikelao mwanawe da Helode nekawa seuta wa si ya Yudea hantu hatati yakwe akaogoha kuita uko. Naho bada ya kuemezwa mwe sozi akaita phande za Galilaya,

²³ akasamia mwe mzi wetangwao Nazaleti. Nee ivyo yekuiganiavyo mbui zekugombekwazo kwa sia ya Waoni wa Muungu, “Endaetangwe mntu wa Nazaleti.”

3

Yohana Mbatiza abiikia wantu

Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28

¹ Misi ziya Yohana Mbatiza keza akibiikia mwe nyika ya Uyahudi na akigombeka,

² “Mhitukieni Muungu na mbade mavigaviga yenu kwamana useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi.”

³ Yohana uyu ni yuda mwekutamwiiwaye na muoni Isaya ekwambaho,

“Mgutio wa mntu wetanga mwenyika

‘Mgosoeyani Zumbe sia yakwe

Nyooshani myemboko yakwe.’ ”

⁴ Yohana nee kavaa gwanda dekufumwado kwa mazoya ya mnyama etangwae ngamia na mkwiji wa babu mwe kigudi. Khande yakwe neiwa sige na woki.

⁵ Naho wantu wakamtimia kulawa mzi wa Yelusalemu, na phande zose za Uyahudi na mizi ya khandakhanda ya zigizigi da mazi da Yolodani.

⁶ Nawo wakagombeka mavigaviga yao na kubatiizwa mwe zigizigi da mazi da Yolodani.

⁷ Akini ekuwaonaho Mafalisayo na Masadukayo wangi wamwezea wakunda kubatiizwa, nee awamba, “Nywie uvyazi wa nyoka! Nindai mwekuwahaza mguuke maya yezayo?

⁸ Naho oneshani kwa ntendwa zenu kuwa mumhitukia Muungu na kubada mavigaviga inga mti uvyaa matunda matana.

⁹ Naho msekumamakhanya mwe mioyo yenu na kweamba tinae tate ni Ibulahimu. Kwaviya nawamba kwei Muungu adaha kuyagoso maiwe aya yawe wana wa Ibulahimu.

¹⁰ Na hoyu diikwa kae mwe mazindo ya miti ivyo kia mti wesaokuvyaa matunda matana wendausengwe na kwasigwa mwe moto.

¹¹ Mie nawabatiiza kwa mazi kwaviya mhituka na kubada mavigaviga. Akini mwe mgongo wangu eza yee mwenye udaho kusima miye, ambae khikundigwa katu kwenua sabana zakwe. Yee enda awabatiize kwa Muye wa Muungu na kwa moto.

¹² Ana kiheo mwe mkono wakwe, nae endaa-hagie hantu ha kuhetea, na kukusanya ubosi

wakwe na kuuika mwe taa na mafusi endaayoke moto wesaukukomeka.”

Yesu abatiizwa

Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22

¹³ Naho kisingi icho Yesu akalawa mzi wa Galilaya akabua mwe zigizigi da mazi da Yolo-dani akamtimia Yohana ambatiize.

¹⁴ Akini Yohana akaemea akamba, “Mie asa nemkundigwa nibatiizwe na weye, na weye weza aha hangu nikubatiize!”

¹⁵ Yesu akamtambaisa, “Eka iwe ivyo isasa, kwaajii inu nee vyeivyo tikundigwavyo kugosoa yada akundayo Muungu. Aho Yohana akazumi-ya.”

¹⁶ Yesu ekubindaho kubatiizwa akalawa mwe mazi, uwanga kwa Muungu kukavuguka nae akoona Muye wa Muungu ukaseeya inga sua na kugooka uwanga yakwe.

¹⁷ Naho mgutio kulawa uwanga kwa Muungu ukagombeka, “Uyu nee mwanangu nimkundisae, anieteaye nyemi khuu.”

4

Yesu ageezwa

Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13

¹ Naho Yesu akegalwa na Muye wa Muungu adi he kiwawe na kugeezwa na ibiisi.

² Bada ya kwekaa misi makumi mane kwehiniza kuda kio na musu na kisiikizi akaumwa ni saa muno.

³ Aho mgeeza akamwezea, na akamgombeka, “Ukawa wee ni Mwana wa Muungu yaagiye maiwe aya yawe mabumunda.”

⁴ Yesu akamtambaisa, “Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Mntu khadaha kwekaa du kwa mabumunda, Iya kwa kia mbui agombekayo Muungu.’ ”

⁵ Naho ibiisi akamdoa adi Yelusalemu mzi wa Muungu akamuika uwanga ya mnaa wa Nyumba ya Muungu,

⁶ akamwamba, “Ikawa wee ni Mwana wa Muungu, etambike asi kwaviya iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu
‘Muungu endaawaagiye wandima wakwe wa uko uwanga weze,

Wendawakudoe mwe mikono yao,

Usekweza kweumiza muundi wako mwe iwe.’ ”

⁷ Yesu akatambaisa, “Naho iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Usekumgeeza Zumbe, Muungu yako.’ ”

⁸ Naho Ibiisi akamdoa adi uwanga ya muima wekulehao, akamwonyesha seuta zose za inusi na ukuu wakwe.

⁹ Akamwamba, “Ivi vyose nendanikwekhe inga ukanikintia mavindi na kunivika.”

¹⁰ Aho Yesu akamwamba, “Hauke ibiisi! Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu
‘Wendaumvikie Zumbe Muungu yako na kumgosoeya ndima yee ikedu!’ ”

¹¹ Aho, ibiisi akambada, na wandima wa uwanga uko kwa Muungu wakamwezea na kumwambiiza.

Yesu avoka ndima si ya Galilaya

Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15

¹² Yesu ekusikiaho Yohana Mbatiiiza kagewa mwe kifungo akaita mwe si ya Galilaya.

¹³ Yesu khekwekaa Nazaleti iya kaita kwekaa Kapelinaumu mzi wekuwao hehi na tondoo da mazi da Galilaya mwe miyaka ya si ya Zabuloni na Nafutali.

¹⁴ Iganie ida mbui ya uwoni wa muoni Isaya inga ikugombekavyo.

¹⁵ “Si ya Zabuloni na si ya Nafutali

Kwe sia ya kwembokea tondoo da mazi phande ya Yolodani na

Galilaya si ya wantu wesawokuwa Wayahudi!

¹⁶ Wantu wada wekwekaao mwe kiza.

Wauona ung'ao mkuu.

Naho wekwekaao mwe si ya kiza na kuogoha ufe, Ung'azi uwezea.”

¹⁷ Kuvokea kisingi icho, Yesu akavoka kubiikia akagombeka, “Hitukani na mbade mavigaviga yenu kwamana useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi.”

Yesu awetanga wahina wakwe wa bosi

Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11

¹⁸ Kisingi Yesu ekuwaho enda khandakhanda ya tondoo da mazi da Galilaya neawaona wandugu waidi walowa samaki, Simoni etangwae Petulo na Andulea ekuwaye nduguye, newawa wakazitambika nyavu zao mwe mazimshindo kwaviya wowo newawa walowa.

¹⁹ Naho Yesu akawamba, “Nitongeani na miye nendaniwagosoe nywie mnietee wantu inga walowa waetavyo samaki kaya.”

²⁰ Aho wakazibada nyavu zao na wakamtongea.

²¹ Ekuitaho hemeso, akawaona wandugu watuhu waidi Yakobo na Yohana wana wa

Zebedayo. Awo newawa mwe ngaawa hamwe na tati yao Zebedayo nee wakagosoa nyavu zao. Yesu akawetanga,

²² ahoaho wakaibada ngaawa hamwe na tati yao, wakamtongea Yesu.

Yesu abiikia wantu na kuhonya watamu

Luka 6:17-19

²³ Yesu nekawa akaita kia hantu mwe mzi wa Galilaya, uku akahinya mwe nyumba ya kukintania Wayahudi na kuwaabiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu na kuhonya kia mbai ya matamu yose wekuwayo nayo wantu.

²⁴ Mbui zakwe zikaambazwa phande zose za si yose ya Siliya. Wekutozwao na matamu mbaimbai na suuba na wenye mazaiko na wagwao mtwi na wekuhooawo, naye Yesu akawahonya.

²⁵ Mazumwezumwe makuu ya wantu kulawa mzi wa Galilaya na mzi wa Dekapoli na Yelusalemu na Yudea na phande ya Zigizigi da mazi da Yolodani wose wakamtongea.

5

Yesu awahinya wantu mwe muima

¹ Yesu ekuyaonaho mazumwezumwe ya wantu akakwea kwe muima akekaa. Wahina wakwe nao wakambasa,

² nae akavoka kuwahinya.

Kinyemi cha kwei

Luka 6:20-23

³ “Wenda wawe na nyemi wada wantu wamanyao kuwa wamkunda Muungu mwe wekazi wao,

Mana useuta wa uwanga uko kwa Muungu ni wao

⁴ Wenda wawe na nyemi wada wekuwao na hovu,

Mana awo wenda wahongezwe.

⁵ Wenda wawe na nyemi wada wahuhusi,

Mana wendawahokee si ambayo Muungu ekuwaikiayo kiaga endaawekhe.

⁶ Wenda wawe na nyemi wada wenye saa na khiu ya kugosoa akundavyo Muungu,

Kwaviya wenda weguswe.

⁷ Wenda wawe na nyemi wada wenye mbazi,

Kwaviya wenda wafiwe mbazi.

⁸ Wenda wawe na nyemi wada wenao moyo mtana,

Kwaviya awo wenda wamwone Muungu.

⁹ Wenda wawe na nyemi wada waetao uivanisi,

Kwaviya awo wenda wetangwe wana wa Muungu.

¹⁰ Wenda wawe na nyemi wada wasuumizwao kwaajii ya kugosoa viya akundavyo Muungu,

Kwaviya Useuta wa uwanga uko kwa Muungu ni wao.

¹¹ “Mwenda muwe na nyemi nywinywi wantu wendaho wawabee na kuwasuumiza na kuwagombeka ya ufyaimi wa mbai yoyose kwa uhokho kwaajii ya miye.

¹² Muwe na nyemi muno kwaviya funge yenu ni kuu uko uwanga kwa Muungu. Ivyo nee wekuwasuumizavyo waoni wa Muungu wekuwaaho kisingi khamzati kuwaaho.

*Nywie ni inga Munyu na Mng'ao
Maliko 9:50; Luka 14:34-35*

¹³ “Nywie ni munyu wa inusi. Akini munyu ukaza umwiiye wakwe khaidahika vituhu kuvuza umwiiye wakwe, iya kwasigwa chongoi na kujatwa ni wantu.

¹⁴ “Nywie ni ung'azi wa inusi! Mzi wekuzengwao uwanga ya muima khaudaha kwefisa.

¹⁵ Naho wantu khawawasha taa na kuigubika na nyungu iya waiika uwanga ya kintu cha kuikia taa iyo, ili iwamuikie wantu wose weumo mwe nyumba.

¹⁶ Viyaviya mng'ao wenu na uwamuike wantu, naho waone ntendwa zenu ntana, wamtogoe Tati yenu ekuwaye uwanga uko kwa Muungu.

Miko ya Muungu ekumwekayo Musa

¹⁷ “Msekumamakhanya sheza kuiyusa miko ya Musa na mahinyo ya waoni iya ncheza kuiganiza.

¹⁸ Kwaviya nawamba kwei, adi aho mbingu na inusi zendazemboke, khahana katu hata hantu ekuwaho hadodo he miko ya Musa yendayo iyuswe adi yose yaiganie.

¹⁹ Naho mntu yoyose mwendaabade kutongea na kuwahinya wantu ivyo, endaetangwe mdodo muno mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu, iya mntu azigosoae na kuzihinya, uyo endaetangwe mkuu mwe Useuta wa Uwanga uko kwa Muungu

²⁰ Nawagombeka, mwakundigwa muitongee vyedi muno miko ya Muungu kusima viya wekugosoavyo wahinyi wa miko ya Musa na Mafalisayo, ama khivyo khamna mwengie mwe Useuta wa uwanga uko kwa Muungu.

Mahinyo ya kuwahaza wantu wasekuwa na maya

Luka 12:57-59

²¹ “Mtegeeza wantu waaho kae wekwembigwavyo, ‘Usekukoma! Na mntu yoyose endaeakome endaaamuiwe.’

²² Akini miye nawamba, yoyose amkimae nduguye wa kigosi hambu wakivyee akundigwa aamuiwe. Na ambae ambea nduguye endae-galwe he mkonga. Amwetangae nduguye, ‘Mhezi’ akundigwa engie mwe moto wesao kukomeka.

²³ Ukegaa malavyo yako uwanga ya ingo na ahoaho ukamanya khamwevana na nduguyo,

²⁴ bada malavyo yako he meso ya ingo, na uwite ukevane na nduguyo, nee uuye ulavye malavyo yako.

²⁵ “Evana na mmasa yako kinyio kisingi mke siai hamwe nae uku mwaita he mkonga, uyo mmasa yako asekweza akakubuza kwa mua-mua nae muamua akakwekhia kwa maasikai na kugewa mwe kifungo.”

²⁶ Kwa kwei nakwamba khunaulawe umo adi uihe hea ya kisikiizi.

Yesu awahaza kwa mbui ya ukianga

²⁷ “Mtegeeza kuwa wantu nee wembigwa, ‘Usekugosoa ukianga.’

²⁸ Akini miye nawamba, endaeamkauwe mvyee kwa kumtamiiya endaawe kagosoa nae ukianga mwe moyo wakwe.

²⁹ Ziso dako da kuume dikakutenda ugosoe mavigaviga diuse ukadase hae. Ni ebae kwaza kimamo kimwe cha mwii wako kusima mwii wako wose utambikwe mwe moto wesao kukomeka.

³⁰ Na inga mkono wako wa kuume ukakutenda ugosoe mavigaviga usenge na uwase hae. Ni ebae hako kwaza kimamo kimwe cha mwii wako, kusima mwii wako wose utambikwe mwe moto wesao kukomeka.

Mahinyo ya kuemeza kubadana

Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18

³¹ “Naho igombekwa kuwa, ‘Mgosi yoyose ambadae mkaziwe, akundigwa amwekhe bauwa ya kubadana.’

³² Akini miye nawamba mgosi yoyose khakundigwa kumbada mkaziwe kwa masa yoyose, iya kwa mbui ya ukianga du, akini ambadae mkaziwe kwa masa yoyose amtenda mkaziwe awe mkianga na mgosi yoyose endaeamtegue yuda mvyee mwekubadwa agosoa ukianga.

Mbui ya kuaha

³³ “Naho mtegeeza wekwembigwavyo wantu wa kae kuwa, ‘Inga ukaika kiaga chako kwa Muungu wakundigwa ukiiganize.’

³⁴ Iya miye nawamba mwesekuaha katu iwe uwanga kwa Muungu, kwaviya uwanga kwa Muungu ni kigoda cha Useuta wa Muungu,

³⁵ naho msekuahia inusi, kwaviya nee hantu hakwe Muungu hakuikia miundi, naho kwa Yelusalemu kwaviya ni mzi wa Seuta Mkuu.

³⁶ Naho usekuaha kwa mtwi wako kwaviya khudaha kugosoa hata fii mwenga iwe size hambu yekung'aayo.

³⁷ Ukagombeka, 'Eehe, naiwe eehe' Na ukagombeka, 'Khio kwei naiwe khio.' Chochose kitendesacho chalawa kwa yuda ibiisi.

Mahinyo ya kuemeza kuihiza

Luka 6:29-30

³⁸ "Mtegeeza nee igombekwa, 'Ziso kwa ziso, zino kwa zino.'

³⁹ Iya miye nawamba, usekuiha masa kwa mntu ekukugosoeaye mafyaimi. Mntu akakutoa kofi funda da kuume, mhituiye na dakumoso.

⁴⁰ Mntu akundae kukwegaa mwe mkonga na kukunda kukudoeya shati dako mbadie adoe na koti dako.

⁴¹ Mntu akakushuutiza kwenua fuushi dakwe kilomita mwenga, wee wenue kilomita mbii.

⁴² Akuombezae mwekhe, akundae kukuazima kintu usekumuemeeya.

Mahinyo ya ukundiso

Luka 6:27-28,32-36

⁴³ "Mtegeeza kuwa nee igombekwa, 'mkundise mmbuya wako na umkime mmasa yako.'

⁴⁴ Akini miye nawamba, wakundiseni wamasa wenu na kuwavika wada wawasuumizao nywie,

⁴⁵ ili mdahe kuwa wana wa tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu kwaviya yee adi-tenda zua diwekhe mng'ao wakwe kwa wantu wafyaimi na wantu wedi, na viyaviya fua yanya kwa wantu wamkundisao Muungu na wantu wesakumkundisa Muungu.

⁴⁶ Mkawakundisa du wada wawakundisao ivi mwendamwekhigwe kintu yani? Kwaviya watozao ushuu nao wagosoa ivyoivyo!

⁴⁷ Inga mkasagua kugosoa yedi kwa wambuya wenu du ivi muwatendesa watuhu kintu chani? Kwaviya ata wantu wesao kumanya Muungu nao wagosoa ivyoivyo!

⁴⁸ Naho mwesekuhungukiwa na kintu chochose inga Tati yenu wa uwanga kwa Muungu ambavyo khekuhungukiwa.

6

Kuwaambiza wakiwa

¹ “Ekauweni mwesekugosoa inga wakundavyo wantu, ili wawatogoe. Kwaviya mkagosoa inga ivyo khamnampate funge kwa Tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu.

² “Ivyo muwaambizavyo wakiwa, mwesekweambaza kwa wantu, inga wahokho wagosavyo mwe nyumba zakukintania Wayahudi na siai ili wantu wawatogoe. Kwei nawagombeka, awo wekhigwa kae funge.

³ Akini wee umuambizavyo mkiwa gosoa ivyo na mntu yoyose asekumanya.

⁴ Umuambiize mtu kwesiho mntu kumanya na Muungu endaakwekhe funge.

Mahinyo ya kuvika

Luka 11:2-4

⁵ “Mvikaho msekugosoa inga wahokho, wowo wakunda kuvika wakawa wagooka mwe nyumba ya kuvika wayahudi na mwe sia phanda ili wantu wawakauwe. Kwei nawamba awo wekhigwa kae funge dao.

⁶ Akini wee uvikaho engia gati kwako vugaa uvi, naho umvike Tati yako esae kuoneka. Nae Tati yako aonae sii, endaakwekhe funge.

⁷ “Naho mvikaho, mwesekutamwiiya ntamwi-izi zesazo kuwa na mana inga wantu wesao kumanya Muungu, kwaviya wowo wamamakhanya wendawategeezwe kwa ntamwiizi zao kuwa nyingi.

⁸ Naho mwesekuigana nao kwaviya Tati yenu amanya muyakundayo kabla khamzati kumwombeza.

⁹ Naho ivi nemkundigwavyo kuvika,
‘Tati yetu mwe uko uwanga kwa Muungu,
Zina dako ditogolwe muno.

¹⁰ Useuta wako weze.

Yada ukundayo yagosoke uko uwanga kwako
Muungu na yagosoke mwe inusi

¹¹ Utekhe khande yetu kia msi.

¹² Utiekee masa yetu

Inga swiswi tiwaekeavyo masa wamasa wetu.

¹³ Usekutigea mwe mageezo

Akini utihonye na ibiisi kwaviya Useuta niwako
na udaho na ukuu hata misi zose zesazo na
kisiikizi. Pepa.’

¹⁴ “Kwaviya mkawaekea wantu masa yao na
Tati yenu wa uko uwanga kwa Muungu en-
daawaekee na nywinywi

¹⁵ Naho mkesekuwaeeke wantu masa yao na
Tati yenu khanaawaekee nywinywi masa yenu.

Miagiyo ya kwehiniza kuda

¹⁶ “Mwehinizaho kuda khande, mwesekugosoa
inga wabakha, wehituao kuwa wenye hovu na

kunyafuisa vyeni vyao, ili wantu wawaone kuwa wehiniza kuda khande. Kwei nawamba wapata kae funge zawo.

¹⁷ Akini mwehinizaho kuda, esiseni mavuta mwe mitwi yenu na kusunta vyeni vyenu,

¹⁸ ili kwehiniza kwenu kuda kwesekumanyika na wantu watuhu, iya Tati yenu ekaa hantu hasii, nae Tati yenu aonae sii endaawekhe funge zenu.

Kiikizo cha uko uwanga kwa Muungu

Luka 12:33-34

¹⁹ “Mwesekweikia kiikizo hanu he inusi ambaho sondo na kutu, na wabavi wengia na kubawa.

²⁰ Eikieni kiikizo uko uwanga kwa Muungu ambaho sondo na kutu khawadaha kubananga na wabavi khawadaha kuita kutua na kubawa.

²¹ Kwaviya hada cheiho kiikizo chako nee wendahouwe moyo wako.

Mng'ao wa mwii

Luka 11:34-36

²² “Ziso ni taa ya mwii. Inga ziso dako ni gima mwii wako wose wendauwe mwe mng'ao.

²³ Akini ikawa ziso dako khio gima mwii wako wose wendauwe mwe kiza. Naho mng'ao wekuwao umo mwako ukawa kiza, umanye icho kiza ni chakutisa muno.

Kumkundisa Muungu hambu kukundisa vintu vingi

Luka 16:13; 12:22-31

²⁴ “Khahana mntu adahae kuwagosoeya ndima mazumbe waidi, kwaviya enda amgosome ndima

vitana zumbe yumwe na kumbea mtuhu. Khamdaha kumkundisa Muungu hamwe na vintu vingi.”

²⁵ “Ivyo nawamba, msekuwa na matumatu uwanga ya khande na vidomeo hambu mii yenu mvaeni, kwaviya kwekaa kwenu khakukauwiiya khande du na mii yenu khaikauwiiya magwanda.

²⁶ Wakauweni wadege wa uwanga khawahanda na khawabonda na khawana khande mwe taa dodose. Hata ivyo Tati yenu wa uwanga awaisa. Tambe nywie khamna yombe kusima aho?

²⁷ Nindai gatigati yenu mwenye maatu muno adaha kweongeza msi wa kwekaa kwakwe?

²⁸ “Kwambwai mwepisha kwaajii ya magwanda? Kauweni maua ya mzituni yatamavyo, khayagoso ndima wala khayegosweeya magwanda yakwe.

²⁹ Iya nawamba hata seuta Selemani mwenye na vintu vyakwe vyose khekuwahi kuvikwa vitana inga uwa dimweaho.

³⁰ Naho ikawa Muungu ayavika ivi mani ya mwe minda ambayo ivyeo yaaho na kioi yasigwa mwe moto, Nywie wantu wenye uzumizi mdodo namba nywie enda awagosome muno?

³¹ “Aho msekuwa na matumatu, ‘Tendatideni? Tendatidomee mbwai? Tendativae mbwai?’

³² Kwaviya ayo yose yaondezwa na wantu wesaokumanya Muungu. Tate yenu wa uwanga amanya ati mwakunda vintu ivyo vyose.

³³ Naho vokani kuuondeza Useuta wakwe, na kwekaa viya akundavyo Muungu na ayo yose mwendamwekhighwe na ngeeko.

³⁴ Naho msekuwa na matumatu ya kioi, kwaviya kioi ina yakwe. Kiya msi ina suuba yakwe.

7

*Mahazo ya kuemeza kuwaamuia watuhu
Luka 6:37,38,41,42*

¹ “Msekuwaamwiiya watuhu, msekweza na nywie mkaamwiiwa.

² Kwaviya mwendavyomuwaamwiiye watuhu nee ivyo na nywie mwendavyomuamwiiwe, na kihimo kiakia muhimiacho watuhu nee icho mwendachomuhimiwe.

³ Kwambwai waona kibasi mwe ziso da nduguyo na ahoaho khuona basi mwe ziso dako?

⁴ Hambu wadaha viivihi kumwamba nduguyo ‘Mwaya eka nikuuse iki kibasi mwe ziso dako kisingi wee mwenye una basi mwe ziso dako?’

⁵ Mhokho wee usa basi deumo mwe ziso dako naho ndiho wendaho udahe vitana kuusa kibasi mwe ziso da nduguyo.

⁶ “Msekuwekha makui vintu vya vyekuikwavyo kwajii ya Muungu wasekweza wakahituka na kuwakwacha naho msekuwawasia nguuwe lulu zenu wasekweza kuzijata.

*Ombeza na ondeza na kon'ta uvi
Luka 11:9-13*

⁷ “Ombezani nanywi mwendamwekhigwe, na ondezani nanywi mwendampate na ukon'te uvi na mwenda mvuguiwe.

⁸ Kwaviya mntu yoyose aombezae ekhigwa na aondezae apata na akon'tae uvi avugwiiwa.

⁹ Tambe kuna yumweaho mwanawe akamwombeza bumunda enda amwekhe iwe?

¹⁰ Hambu akamwombeza samaki endaamwekhe mdudu?

¹¹ Ikawa ninywi wenye mavigaviga mwamanyika kuwekha wana wenu vintu vitana, haika Tati yenu mwe uwanga kwa Muungu endaamwekhe vintu vitana muno kwa wada wamuombeza.

¹² “Yoyose mkundayo wantu wawagosoe na nywie muwagosoe inga ivyo. Kwaviya inu nee miko ya Musa na mahinyo ya waoni wa Muungu.

Sia sisii na sia phana

Luka 13:24

¹³ “Engiani kwa kwembokea uvi msisii, kwaviya sia iitayo umo mwe ubanasi ni phana, na sia ya kwengiiya umo ni phana, na wembokeao sia iyo ni wangi.

¹⁴ Iya sia iitayo mwe ugima ni sisii na uvi wa kwengiiya ni msisii, ni wantu wachechedu wadaha kuifanya sia iyo.

Mti wamanyika kwa matunda yakwe

Luka 6:43-44

¹⁵ “Muwe hae nao waoni wahokho wowo weza kwenu wakaoneka inga ngoto kwa chongoi akini kwa ndani ni inga makui makai ya mziuni.

¹⁶ Mwendamuwanyika kwa wayagosoayo inga timanyavyo mti kulawana na matunda yakwe. Ivi tambe wantu watunda zabibu mwe migunga hambu matunda yetangwayo tini mwe mbigii?

¹⁷ Iya mti mtana wavyaa matunda matana na mti mfiyaimu wavyaa matunda mafyaimu.

18 Mti mtana khaudaha kuvyaa matunda mafyaimi na mti mfyaimi khaudaha kuvyaa matunda matana.

19 Kia mti wesao kuvyaa matunda matana wenda usengwe na kwasigwa mwe moto.

20 Ivyo mwendamuwamanye kwa yada wayagosoayo.

Khiwamanya nywie

Luka 13:25-27

21 “Khio kia mntu anetangae ‘Zumbe, Zumbe,’ enda engie mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu iya ni yudadu mgosoa yada ya Tate yangu wa uwanga.

22 Wantu wangi wendawanambe misi ida, ‘Zumbe, Zumbe! Kwa zina dako tibiikia mbui zako na kwa zina dako tiwaavya mazaiko na kugosoa vihii vingi.’

23 Aho nenda nimwambe ‘Nchekuwamanya nywie katu haukeni aha hangu nywie mgosoao mavigaviga.’

Wazengi waidi

Luka 6:47-49

24 “Ivyo kia mntu ategeezae mbui zangu na kuzigosoa aigana na mntu mwenye akii, mwekuzenga nyumba yakwe uwanga ya iwe kuu.

25 Fua ikanya, mazigizigi ya mazi yakamema na khusi khai ikeza ikatoa iyo nyumba. Akini khayokugwa kwaviya izengwa uwanga ya iwe kuu.

26 “Na yoyose ategeezae mbui zangu izi na akesekuzitozeeza, aigana na mntu mhezi mwekuzenga nyumba yakwe uwanga ya sanga.

²⁷ Fua ikanya, mazigizigi ya mazi yakamema, khusi khai ikeza na kuitoa iyo nyumba nayo ikagwa, naho kugwa uko kuwa kukuu muno.”

Udaho wa Yesu

²⁸ Yesu ekubindaho kugombeka mbui iyo zumwezumwe da wantu wakahondomazwa na mahinyo yakwe.

²⁹ Kwaviya nee kawa akahinya khio inga wahinyi wa maagiiyo iya kahinya inga mwenye udaho.

8

Yesu amhonya mntu mwenye nyoka khuu

Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16

¹ Yesu ekuseeaho kwe muima na zumwezumwe da wantu dikambasa.

² Nee eza mntu yumwe mwenye utamu wa nyoka khuu na akamkintia mavindi na kugombeka, “Zumbe ukakunda wadaha kun-ing'aza!”

³ Yesu akaunyoosha mkono akamdonta na kugombeka, “Nakunda, ng'azika!.” Ahoaho mntu uyo akahona utamu wakwe wa nyoka khuu.

⁴ Naho akamwamba, “Kauwa, usekumwamba mntu yoyose, iya hita ukeonyeshe kwa mviki na kulavya malavyo inga akwambavyo Musa, na wantu wamanye kuwa kuhona.”

Kuzumiia kwa mkuu wa asikai wa Kilumi

Luka 7:1-10

⁵ Yesu ekuwaho engia mwe mzi wa Kapelin-aumu, asikai mkuu yumwe akambasa,

⁶ na kumwamba, “Zumbe, mndima yangu kag-ona kaya ni mtamu wa kuhooa na ahuma muno.”

⁷ Yesu akamwamba, “Hita nendaneze kumhonya.”

⁸ Uyo mkuu wa asikai akamwamba, “Zumbe, miye khifaa weye wengie kaya hangu. Akini wee gombeka mbui du na mindima yangu endaahone.

⁹ Kwaviya hata miye ni mntu mkuu mwenye udaho mkuu, nena asikai asi yangu. Nikamwamba yumwe, ‘Hita!’ Nae aita na mtuhu ‘Soo’ Nae eza, naho nikamwamba mindima wangu, ‘Gosoa kintu iki!’ Nae agosoa.”

¹⁰ Yesu ekusikiaho ayo akahondomaa, akawagombeka wada wantu wekuwao wambasa, “Kwei nawamba khizati kumwona mntu mwe si ya Isilaeli mwenye uzumizi inga unu.

¹¹ Iya nawamba kwei wantu wangi wendaweze kulawa awio da zua na engiyo da zua naho wendawekae he ntafuno hamwe na Ablhamu, na Isaka na Yakobo mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu.

¹² Iya wada Waisilaeli wose wekukundigwao kuwa mwe Useuta uwo wendawasigwe chongoi mwe kiza, na uko wendawaiye na kuuma meno kwa usungu.”

¹³ Aho Yesu akamwamba uyo asikai wa Kilumi, hita kaya na iwe inga wekuzumiavyo. Na mindima yakwe akahona saa idaida.

Yesu ahonya wantu wangi

Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41

¹⁴ Yesu ekubuaho kaya kwa Petulo akamwona mkwewe da Petulo kagona mwe usazi, ana bomubomu kai.

¹⁵ Nee Yesu amdonta uyo mmaa mkono nee ahona, akenuka na kuvoka kumwembikia.

16 Yekubuaho guoni, wakamweeteya wantu wangi wekukwewao ni mazaiko, nae akayalavya ayo mazaiko kwa kugombeka mbui yakwe du, na wantu wose wekuwao watamu akawahonya.

17 Kagosoa ivyo ili yada ekugombekayo muoni Isaya yaiganie, “Yee mwenye kadoa unyonge wetu na akayenua matamu yetu.”

Wakundigwao kuwa wahina wa Yesu

Luka 9:57-62

18 Yesu ekuonaho zumwezumwe da wantu dimuikia bunga akawamba wahina wakwe waite phande ya kaidi ya tondoo da mazi.

19 Mhinyi yumwe wa miko akambasa na kumwamba, “Mhinyi miye nenda nikutongee hohose wendako uite.”

20 Yesu akamtambaisa, “Ukwii wana maphanga, wadege wana masasa, iya Mwana wa Mntu khana hantu hakuhumwiiza.”

21 Yumwe wa wahina wakwe akamwamba, “Zumbe unekhe uhusa niite nikamzike tate.”

22 Akini Yesu akamtambaisa, “Nitongee! Wabade wekuuyao na nyuma wawazike wekuuyao na nyuma wao.”

Yesu atwiiza khusi khai

Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25

23 Naho Yesu akakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe wakahauka wose.

24 Na wekuwaho mwe tambo vuupuu mwe mazimshindo ikalawiiya khusi khai hata mkubwadiso wa mazi ukavoka kugubika ngaawa, iya Yesu nee kagona usisiza.

25 Wahina wakambasa, wakamwenua wakagombeka, “Zumbe, tiohoe tadagamia!”

²⁶ Yesu akawatambaisa, “Kwambwai mwao-goha, nywie wantu wenye uzumizi mdodo?” Ahoaho akenuka akaiwakia ida khusi na mkub-waniso wa mazi twiyani, nee kwatwiiya tui.

²⁷ Wada wantu wakahondomaa na kugombeka, “Uyu ni mntu yevivihi? Hata khusi na mkub-wadiso vyamtegeeza!”

Yesu ahonya wantu waidi wenye mazaiko

Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39

²⁸ Yesu ekubuaho phande ya kaidi wa si ya Wagelasi na uko nekuwa na wagosi waidi wekuwao na mazaiko wakakintana nae, wowo nee walawia mwe mbia. Awa nee ni wantu watisao muno, naho khahana mntu mwekudaha kwembokea sia iyo.

²⁹ Wekukintanaho na Yesu nee wavoka kutoa vuzo, “Wakunda mbwai kwetu, wee Mwana wa Muungu? Kweza kutisuumiza kisingi kikundig-wacho khakizati kubua?”

³⁰ Hehi na hantu aho nee hawa na tintimo da nguuwe wakaiswa.

³¹ Nee ayo mazaiko yakamhembeeza Yesu, “Inga ukatilavya utibade tiwengie wada nguuwe.”

³² Yesu akawamba, “Hitani.” Aho wakalawa mwe wantu awo na kuwengiia wada ngu-uwe, nee tintimo da nguuwe. Dikaseeya mwe mpoomoko mkai wakengia mwe tondoo da mazi, nguuwe wose wakauya na nyuma mwe mazi.

³³ Wada waisi wa awo nguuwe wakaguuka wakaita mwe mzi uko na kuwamba wantu mbui zose zekulawiiazo kwa wada wantu wekuwao wakwewa ni mazaiko.

³⁴ Nee wantu wose mwe mzi uda wakalawa mwe mzi na kumbasa Yesu na wekumuonaho wakamwombeza ahauke mwe si yao.

9

*Yesu amhonya mntu mwenye kuohowa
Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26*

¹ Yesu akakwea ngaawa, akadumua ntondoo da mazi na kubua mwe mzi wa Kapelinaumu ekuwaho akekaa.

² Aho wakamwetea mntu mwenye kuhooa mwii, kagonezwa mwe javi. Yesu ekuonaho uzumizi wao, akamwamba uyo mntu mwe kuhooa, “Ekhe moyo mwanangu! Kuekewa mavigaviga yako.”

³ Naho wamwe wa wahinyi wa miko wakavoka kumamakhanya mwe mioyo yao, “Mntu uyu amdumua Muungu!”

⁴ Yesu akayamanya wamamakhanyayo, akamba “Kwambwai mwamamakhanya ufyaimi mwe mioyo yenu?”

⁵ Ni dihi dekuhuhado muno, kugombeka, ‘kuekewa mavigaviga, hambu kugombeka, gooka wende?’

⁶ Naho, nakunda mmanye Mwana wa Mntu ana udaho mwe inusi ya kuwaekea wantu mavigaviga.” Aho akamwamba uyo mntu mwekuhooa, “Enuka, udoe javi dako uite kaya kwako.”

⁷ Yuda mntu ekuhooae akahauka na kuita kaya kwakwe.

⁸ Zumwezumwe da wantu dekuwado hada, dikahondomaa na kuogoha, wakamtogoa

Muungu ekuwekhae wantu udaho wa namna iyo.

Yesu amwetanga Matayo

Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32

⁹ Yesu akahauka hantu hada, na ekuwaho akaita zakwe, akamwoona mntu yumwe etangwae Matayo, kekaa mwe kazumba cha kuihiya ushuu. Nee, Yesu amwamba, “Nibase.”

Matayo akenuka, akambasa.

¹⁰ Yesu ekuwaho kaya kwa Matayo kekaa ada khande, watoza ushuu wangi na wenye mavigaviga wakeza na kwekaa hamwe na Yesu na wahina wakwe.

¹¹ Mafalisayo wekuonaho, wakawamba wahina wakwe, “Kwambwai mhinyi yenu ada khande hamwe na watoza ushuu na wenye mavigaviga?”

¹² Yesu ekuwategeezaho, akawatambaisa, “Wantu wenye ugima khawakunda mganga, iya watamu du nee wakundao mganga.

¹³ Akini hitani, mkehinye mana ya mbui inu. ‘Nakunda mbazi khio ntambiko.’ Nchekweza kuwetanga wantu wedi iya wenye mavigaviga.”

Yesu auzwa kuusu bui ya kwehiniza kuda

Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39

¹⁴ Naho wahina wa Yohana Mbatiza wakamtimia Yesu, na kumuza, “Swie na Mafalisayo tehiniza kuda, kwambwai wahina wako khawehiniza kuda?”

¹⁵ Yesu akawatambaisa, “Ivi wekugonekwao kwe ndoza wadaha viivihi kutoa bwaimbo kisingi zumbwa ndoza yuke hamwe nao? Haidaika! Iya kisingi chendakibue ambaho

zumbe wa wiya endaho ausigwe gatigati yao, kisingi icho ndiho wendaho wehinize kuda.

¹⁶ “Wantu khawagea kilaka cha gwanda dihya mwe gwanda dekusakaayo. Kwa mana kilaka icho chendakitatie diya gwanda dekusakaayo, na hada hekutatukahoe endahagenyee. ¹⁷ Naho wantu khawageya divai mphyia mwe mikwiji yekusakaayo, inga akatenda ivyo iyo divai mphyia yendaitatie iyo mikwiji na divai yendayetike na mikwiji iyo yendaibanike. Divai mphyia yagewa mwe mikwiji ya babu mihya.”

Mwana kindee wa Mkuu yumwe na mmaa yumwe wahonywa

Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56

¹⁸ Yesu ekuwaho akagombeka ayo, mkuu yumwe wa Wakiyahudi neabuwa, akamkintia mavindi na kugombeka, “Mwanangu ya kindee kauya kae na nyuma isasa ivi. Akini tite ukamwikie mkono, nae endaatende mgima.”

¹⁹ Yesu akahauka akatongea nae, nao wahina wakwe wakamtongea.

²⁰ Kisingi ichoicho, mmaa yumwe, mwekuwa na utamu wa mtuo kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na mbii, nee amtongea Yesu kwa nyuma, akadonta msao wa gwanda dakwe.

²¹ Kwaviya nee kegombekea mwe moyo wakwe, “Nikadonta du gwanda dakwe, nendanihone.”

²² Yesu nee ahituka akamwona, akamwamba, “Ekhe moyo biti yangu! Uzumizi wako ukuohoa.” Mmaa uyo akahona saa idaida.

²³ Naho Yesu akengia nyumbani kwa yuda mkuu. Na ekuwaonaho wantu wavuzia fimbi na zumwezumwe kuu da wantu wakatoa bwaimbo, ²⁴ akagombeka, “Haukeni aha! Mndee uyu khekuuya na nyuma, kagonadu.” Nawo nee wamseka.

²⁵ Naho, zumwezumwe da wantu dekuuswaho, Yesu akengia mda ndani, akamtoza mkono uyo mndee, nae akenuka.

²⁶ Mbui iyo ikaambazika mwe si ida yose.

Yesu awahonya matuntu waidi

²⁷ Yesu ekuwaho ahauka hantu aho, matuntu waidi wakambasa na kutoa vuzo, “Mwana wa Daudi, utifiye mbazi!”

²⁸ Yesu ekwengiaho nyumbani, wantu awo waidi wakamtimia, nae akawauza, “Ivi, mwazumiiya nadaha kutenda mbui iyo?”

Nao nee wamtambaisa, “Eehe, Zumbe.”

²⁹ Aho Yesu akayadonta meso yao, akawamba, “Naiwe inga mzuumiavyo!”

³⁰ Meso yao yakagubulwa. Nee Yesu akawahaza muno, “Mwesekumwamba mntu yoyose mbui inu!”

³¹ Iya wowo wakalawa na kuambaza mbui zakwe Yesu mwe si ida yose.

Yesu amhonya bubu

³² Wantu wada waidi wekuwaho wakahauka, watuhu wakamwetea Yesu mntu yumwe mwekuwa mbubu naho kakwewa ni zaiko.

³³ Ahoaho uyo zaiko dekulavigwaho, mntu uyo mwekuwa mbubu akavoka kutamwiiya vituhu. Wantu wakahondomaa na kugombeka, “Mbui

inga inu khaizati kulawiiya kwa wantu wa Isilaeli!"

³⁴ Iya Mafalisayo wakagombeka, "Ayaguusa mazaiko kwa udaho wa mkuu wa mazaiko."

Yesu awafiiya mbazi wantu

³⁵ Yesu akavuiiia mizi yose mikuu na phaamo zose, akahinya he nyumba ya kukintania Wayahudi na kubiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu, na kuwahonya wantu matamu yose.

³⁶ Na ekuwaonaho wantu, zumwezumwe kwa zumwezumwe, akawafiiya mbazi kwaajii newa-sokea muno na wenye maatumaatu inga ngoto wesao kuwa na muisi.

³⁷ Ivyo akawamba wahina wakwe, "Ubosi ni mwingi, iya wagosozi wandima niwacheche.

³⁸ Ivyo mwombezeni mwenye uwo ubosi aagi-
iye wagosozi wa ndima wabonde ubosi wakwe."

10

Yesu awagiiya wahina wakwe kumi dimwe na mbii

Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16

¹ Naho Yesu akawetanga wahina wakwe kumi dimwe na waidi na kuwekha udaho wakulavya mazaiko na kuhonya matamu yose.

² Mazina ya awo waagiiwa kumi dimwe na mbii, Wabosi ni Simoni etangwae Petulo na Andulea nduguye na Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye,

³ Filipo na Batiomayo, na Tomasi na Matayo mwekuwa mtoza ushuu na Yakobo mwana wa Alifayo na Tadei,

⁴ Simoni ambae nekawa mtoanaji kwaajii ya si yakwe hambu zelote na Yuda Isikaliote mwekumhituka Yesu.

Ekuwaagiiacho kuita kugosoa

Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6

⁵ Yesu akawaagiiya awo waagiiwa kumi dimwe na mbii na kuwekha miagiiyo inu, “Mwesekuita kwa wantu wesao kuwa Wayahudi, naho mwe-sekwengiya mwe mizi ya Wasamalia.

⁶ Iya hitani kwa wantu wa Isilaeli wekwagao inga ngoto.

⁷ Na mwiitaho bikiani ivi, ‘Useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi!’

⁸ Wahonyeni watamu na wekuyao na nyuma wayuyuseni, na wasunteni wenye utamu wa nyoka na lavyeni mazaiko. Mwekhigwa bue na nywie lavyeni bue.

⁹ Mwesekudoa mwe mikwiji yenu zahabu, wala hea wala sensi za shaba.

¹⁰ Mwesekudoa mfuko wa ntambo wa kuombezea vintu siai, wala gwanda da hakiba nawala sabana wala ngoda. Kwaviya mgosozi wa ndima akundigwa ekhigwe maiho yakwe.

¹¹ “Mkengia mwe mzi wowose mkuu hambu phaamo yoyose, ondezani mntu ambae akunda kuwahokea na ekaeni aho hake adi mwendaho mhauke hantu aho.

¹² Mwengiaho mwe nyumba iyo ugusani wenyezi wakwe, na kuwamba, ‘Uivanisa uwe nanywi.’

¹³ Inga waaho wantu wedi umo ndani mkawaombee Muungu awajaiye, ati khawana wawe awo wantu wedi Muungu khana awajaiye.

¹⁴ Inga mntu yoyose akaemea kuwahokea hambu kuwategeeza, naho mlawaho mwe nyumba iyo hambu mzi uwo kung'untani sanga ya mwe miundi yenu inga hazo kwao.

¹⁵ Kwei nawagombeka, msi wakuamuiwa mzi uwo wenda wekhigwe sugusa kuu kusima ida yekwekhigwayo ya mizi ya Sodoma na Gomola.

Masumiizo yezayo

Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17

¹⁶ “Isasa miye nawaagiiya inga ngoto gatigati ya makui ya mzi tuni. Muwe na unyanyi inga nyoka na muwe wahuhusi inga sua.

¹⁷ Ekaeni hae na wantu, kwaviya wendawamigwiye na kuwegaa mwe mikonga, na wenda wamitoe ngoda mwe nyumba ya kukintania Wayahudi.

¹⁸ Mwendamwegalwe hemeso ya wagookezi na Maseuta kwaajii yangu, ili mdahe kuwagombeka wowo mbui zangu na kwa wantu wesao kuwa Wayahudi.

¹⁹ Naho wendahowawegae he mikonga msekuogoha mwendavyo mgombeke, kwaviya saa idaida mwenda mwekhigwe yakugombeka.

²⁰ Kwaviya khio nywie mwendaomgombeke, iya ni Muye wa Muungu wa Tati yenu nee endaegombeke umo mwenu.

²¹ “Ndugu endamhituke nduguye akomwe, na tate endaamhituke mwanawe, wana nao wenda wawahituke wavywazi wao wacomwe.

²² Wantu wose khawana wawakundise kwaajii yangu. Akini mwenda azizimize adi kisiikizi nee mwendaaholwe.

23 Wantu wakasumiiza mwe mzi unu guukani mzi mtuhu. Nawamba kwei, khamna mbindiize mizi yose ya wantu wa si ya Isilaeli hadi Mwana wa Mntu endaho eze.

24 “Mhina khadaha kumwemboka mhinyi yakwe, na mndima nae khadaha kumwemboka zumbe yakwe.

25 Yadahika mhina kuwa inga mhinyi yakwe na yadahika mndima kuwa inga zumbe yakwe. Ikawa wanetanga miye mkuu yenu Beelizebuli, Ivi nywie khawana wawetange mazina mafyaimi muno.

Akundigwae kuogolwa ni Muungu na khio mntu

Luka 12:2-7

26 “Naho msekuwaogoha wantu awo, kwaviya kia mbui yekugubikwayo yendaigubulwe, na kia chekufiswacho chendakioneke.

27 Niwagombekayo nywie kandani myagombeke he wazo. Kiya niwanong'onezacho nawakunda mkitamwiiye kwa mgutio kiya mntu ateggeeze.

28 Msekuwaogoha wada waukomao mwii, akini khawadaha kuukoma muye. Mwakundigwa kumwogoha Muungu adahae kudagamiza mwii hamwe na muye mwe moto wesao kukomeka.

29 Wadege waidi wadodo watagwa kwa sensi mwenga ndodo. Akini ata yumwe aho kagwa asi kwesiho Tate yenu kumanya.

30 Hata ntaazia ya fii za mitwi yenu Muungu azimanya.

31 Kwa iyo msekuogoha nywie ni watana he meso ya Muungu kusima wadege wangi.

*Kumzumia na kumuemea Klistu**Luka 12:8-9*

³² “Na yoyose mwendaye anizumiiye hemeso ya wantu, miye nami nendanimzumiiye hemeso ya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu.

³³ Iya yoyose mwendayeaniemee hemeso ya wantu, na miye nenda nimueme hemeso ya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu.

*Nchekueta uivanisi iya khondo**Luka 12:51-53; 14:26-27*

³⁴ “Msekumamakhanya kuwa ncheza kueta uivanisa mwe inusi iya ncheza kueta khondo.

³⁵ Kwaviya ncheza kueta kutokwevana kwa mntu na tati yakwe bita na mami yakwe, mkaza mwana na mame vyaa khawana wevane.

³⁶ Na mmasa wa mntu ni wantu wakaya kwakwe.

³⁷ “Amkundisae tate hambu mami yakwe kusima anikundisavyo miye, khadaha kuwa hamwe na miye na akundisae wanawe kusima miye, khadaha kuwa mhina wangu.

³⁸ Mntu mwesaekuudoa mhamba wakwe na kunitongea khadaha kuwa mhina wangu.

³⁹ Mntu akundae kuuhonya ugima wakwe endaawaze, akini endaeawaze ugima wakwe kwaajii yangu wenda wekhigwe.

*Wendao wahokee funge**Maliko 9:41*

⁴⁰ “Na yoyose awahokea nywie anihokea miye. Na yoyose anihokea miye, amhokea yuda mwekuniagiiya.

⁴¹ Na yoyose amhokeaye Muoni kwaajii ni Muoni, endaahokee funge da Muoni. Na yoyose amhokeaye mntu agosoaye yada akundayo Muungu, endaekhigwe funge idaida ambayo wekhingwa wada ambao wagosoa akundayo Muungu.

⁴² Nawagombeka kwei, yoyose mwenda amwekhe yumwe aho wa wadodo awa kikombe cha mazi ya pheho kwaajii ni mhina yangu, haika khana akose katu kwekhigwa funge dakwe.”

11

*Wahina kulawa kwa Yohana Mbatiiiza
Luka 7:18-35*

¹ Yesu ekubindaho kuwekha miagiiyo wahina wakwe, akalawa aho, akaita kuhinya na kubiikia mwe mizi yao uko Galilaya.

² Yohana ekuwaho mwe kifungo nee asikia mbui za Klistu, akawaagiiya wahina wakwe, waite kumuza,

³ weye nee yuda ezae, hambu timkauwiye mtuhu?

⁴ Yesu akawatambaisa, “Hitani mkamgombekee Yohana mbui mtegeezazo na kuziona,

⁵ matuntu waona, wesaokudaha kwenda wenda, na viziba wategeeza, na wenye utamu wa nyoka wasuntika na wekuuyao na nyuma wayuyuswa, na wakiwa wabiikiwa Mbui Yedi.

⁶ Endaawe na nyemi mntu yuda ambae khana maatu na miye.”

⁷ Wada wahina wa Yohana wekuwaho wakahauka, Yesu akavoka kugombeka na dia zumwezumwe kuusu Yohana, Mbatiiiza.

Akawauza, “Mwekuitaho kuda he nyika, mwita kukauwa mbwai? Ivi nee mkakunda kuona inde dikasingiswa ni khusi?

⁸ Inga khivyo, mwiita kukauwa mbwai? Mwiita kukauwa mntu mwekwehasika magwanda matana? Wantu wehasikao magwanda inga ayo, wekaa mwe nyumba ya Maseuta.

⁹ Naho, mwita kukauwa mbwai? Muoni wa Muungu? Haika nawamba, nee mwiita kumuona mntu ekuwaye mkuu kusima muoni.

¹⁰ Uyo nee ambae mbui zakwe ziandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Kauwa namuagiiya mwagiiwa yangu aniongweee, mwendayeagosoe sia he meso yako.’

¹¹ Nagombeka kwei mwa wantu wekuvyaigwao na wavyee, khazati kulawiiya mntu mkuu inga Yohana Mbatiiiza, akini ambae ni mdodo muno mwe useuta wa uwanga kwa Muungu, ni mkuu kusima Yohana

¹² Kuvokea kisingi cha Yohana Mbatiiiza adi isasa Useuta wa uwanga kwa Muungu wapatikana kwa nguvu, naho wantu wenye udaho wageeza kuudoa.

¹³ Kwaviya miko ya Musa na waoni wose na wazitamwiiya mbui za useuta wa Muungu wendavyo uwe kwa kisingi iki.

¹⁴ Ikawa mwakunda kuzumia ido, yee Yohana nee uyo Eliya ambae waoni newawa wakagombeka endaeze.

¹⁵ Yee mwenye magutwi na ategeeze!

¹⁶ “Akini nikiiganiye na mbwai kivyazi iki? Kiigana na wana wekaao gwiiyo, wawetangao wezwao na kuwagombeka,

17 'Nee tiwatoea ngoma na wala khamwekuvina, na titoa wiya za bwaimbo na wala khamwekuiya.'

18 Kwaviya Yohana Mbatiza keza akehiniza kuda na wala kuidomea divai, nao wakamwamba, 'Kakwewa na mazaiko.'

19 Mwana wa Mntu keza, ada khande na kudomea, nao wakamwamba. 'Mkauweni uyu ni mmeo, na ni mkozi, wambuya wakwe ni watoza ushuu na wenye mavigaviga!' Ata ivyo unyanyi wa Muungu imanyika kuwa niyedi kulawana na ndima yakwe."

Mizi ya wantu wesao kuzumiiya

Luka 10:13-15

20 Ndiho Yesu akavoka kuihaza mizi ida ambayo kaigosweeya vihii vingi kusima kutuhu, kwaviya wantu wakwe khawakubada mavigaviga.

21 Wendawakione wantu wa Kolozini! Wendawakione wantu wa Betisaida! Inga vihii vyekugosokavyo aha henu ati nee vigosoka kuda Tilo na Sidoni, wantu wakwe newavaa kae magwanda ya gunia na kwesisa mazeu na kuonyesha wabada mavigaviga.

22 Nagombeka kwei yendaiwe ihuha kwa wantu wa mizi ya Tilo na Sidoni kuzizimiza mwe msi wa kuamuiwa wa Muungu kusima aha henu.

23 Na nywie wantu wa Kapelinaumu, ivi wenda wenulwe adi uwanga kwa Muungu? Eehe, wenda useezwe adi si ya wekuyao nyuma, kwaviya inga vihii vyekugosokavyo aho hako inga nevigosoka mwe Sodoma mzi uwo neukeaho adi ivyeo.

²⁴ Akini nagombeka kwei, msi wakuamwiiwa weye wenda wekhigwe sugusa khuu kusima ya Sodoma.

Sooni hangu mhumuize

Luka 10:21-22

²⁵ Kisingi icho Yesu akagombeka, “Nakuto-
goa ee Tate, Zumbe wa uwanga na wa inusi,
kwaviya kuwafisa wenye unyanyi na umanyi, na
ukawagubwiiya wana wadodo.

²⁶ Eehe, Tate nee vyekukutamiavyo.

²⁷ “Tate yangu kanekha vintu vyose. Khahana
ammanyae Mwana iya Tate, nawala ammanyae
Tate iya Mwana, na yoyose yuda ambae Mwana
akunda kumgubwiiya uyo endaammanyae Tate.

²⁸ “Sooni aha hangu nywie nyose muangadikao
na kuzamiwa na mafuushi, na miye nendani-
wahumwiize.

²⁹ Mzumiye kuongoewa na miye inga viya
njeku afungwaho nila kisingi cha kuima, mke-
hine kulawa kwangu, kwaviya miye niyedi naho
ni mnyenyekevu wa moyo, na nywie mwenda
mwekhigwe nyemi.

³⁰ Kwaviya yendaiwe vihufu kwenu kwamana
mahinyo yangu ni mahufu.”

12

Zumbe wa msi wa kuumwiiza

Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5

¹ Kisingi icho Yesu akembokea kwe minda ya
uhemba msi wa kuumwiiza. Aho wahina
wakwe wakawa nasaa, kusenga uhemba,
wakada khokhoo zakwe.

² Mafalisayo wekuonaho ayo, wakamwamba Yesu, “Kauwa, wahina wako wagosoa mbui yesayokukundigwa kugosoka mwe Msi wa Kuhumwiiza.”

³ Yesu akawatambaisa, “Khamzati kusoma ekugosoavyo Daudi hamwe na weziwe kisingi wekuwaho na saa?

⁴ Yee kengia mwe nyumba ya Muungu akada yada mabumunda yekuikwayo hemeso ya Muungu. Khio yee wala wada weziwe khawekukundigwa kuda yada mabumunda iya nee yakundigwa kuigwa na waviki wowodu ikedu.

⁵ Tambe khamzati kusoma mwe miko, Waviki wakuu newawa wakabananga miko ya Msi wa Kuhumwiiza nao khawamamakhanywa kuwa wana masa?

⁶ Iya nawagombeka kwei, aha yuaho mkuu kusima nyumba ya Muungu.

⁷ Inga nee mmanya mana ya mbui inu, ‘Nakunda mbazi nawala khio ntambiko.’ Khamwekuwa mkawaamuiya wantu wesaokukoa masa,

⁸ kwaviya Mwana wa Mntu nee Zumbe wa Msi wa kuhumwiiza.”

Mntu mwekuhoowa mkono

Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11

⁹ Yesu akahauka hantu aho, na kwengia mwe nyumba yao yakukintania Wayahudi.

¹⁰ Nekuwa na mntu yumwe mwenye mkono wekuhoao. Naho, wantu wakamuuza Yesu, “Kulawana na miko yetu, ivi ni vitana kuohoa mntu Msi wa Kuhumwiiza? Wamuuza ivyo wapate kumuamuiya masa.”

11 Yesu akawamba, “Ni ndai gatigati yenu mwenye ngoto yumwe, na yuda ngoto akengia mwe tubwi Msi wa Kuhumwiiza, ivi khanaamtoze na kumlavya?”

12 Nakunda mmanye du, mntu ana yombe muno kusima ngoto! Aho ni vitana kugosoa matana Msi wa Kuhumwiiza.”

13 Naho akamwamba yuda mntu, “Unyooshe uwo mkono.”

Akanyoosha, nao ukawa mgima inga uda mtuhu.

14 Aho, Mafalisayo wakalawa chongoi na kufanyanya wendavyowadahe kumkoma Yesu.

Mndima mwekusagulwa ni Muungu

15 Akini Yesu ekumanyaho mamakhanyi zao, hantu hada akahalawa. Wantu wangi wakamtongea, akawahonya watamu wose.

16 Akawaemeza wasekumwamba mntu mbui zakwe.

17 Ili yada ekwambayo Muoni Isaya yaiganie,

18 “Kauwa mndima yangu nekumsaguae,
Mkundiswa wangu nitamiwae nae mwe moyo.

Nenda niike Muye wangu,

Nae enda aiyambaze miamuiyo kwa si zose.

19 Khana aete uhigano na wantu wala kutoa vuzo,
Wala mgutio wakwe khauna utegeezeke siai.

20 Lasi dekuhondekado khanaadibonde,
Wala utambi wa koloboi ufufutikao mosi khanaaukome

Adi endaho atende uwamuiyo wa kwei ugooke wenye,

21 Na wantu wose wendawamkauwiye.”

*Yesu na Belizebuli**Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23*

²² Aho wantu wakamwetea Yesu mntu mwekuwae ni tuntu naho khadaha kutamwiiya uku kakwewa ni mazaiko. Yesu nee amhonya ata akadaha kutamwiiya na kuona.

²³ Zumwezumwe dose da wantu dikahondomaa na kugombeka, “Ivi yadahika ikawa nee Mwana wa Daudi?”

²⁴ Akini Mafalisayo wekusikiaho ayo, newamba, “Mntu uyu ayaguusa mazaiko kwa udaho wa Belizebuli mkuu wa mazaiko.”

²⁵ Yesu, akawamanya mamakhanyo zao, akawamba, “Useuta wowose wekupanganikao vizumwezumwe vihiganavyo khaudaha kwekaisa, naho mzi wowose hambu kaya yoyose yekupanganikayo vizumwezumwe vihiganavyo khavina vigooke.

²⁶ Ikawa Ibiisi amguusa Ibiisi mweziwe ahi-gana mwenye. Aho useuta wakwe wenda ugooke viivihhi?

²⁷ Nywie mwamba ati naguusa mazaiko kwa udaho wa Belizebuli mkuu wa mazaiko. Awo wana wenu wayaguusa kwa udaho wa ndai? Kwaajii iyo wao nee wendao awaamuiye nywinywi.

²⁸ Akini ikawa nayaguusa mazaiko kwa udaho wa Muye wa Muungu, aho mmanye Useuta wa Muungu ubua kae henu.

²⁹ “Yadahika viivihhi mntu kwengia mwe nyumba ya mntu mwenye nguvu na kumhoka vintu vyakwe, kwesaho kuvoka kumzengeteza sigi uyo mntu mwenye nguvu? Akimzengeteza

kae aho ndiho endahoodahe kumhoka mai zakwe.

³⁰ “Mntu yoyose mwese kuwa hamwe na miye ahigana na miye naho mtu yoyose mwesaekuika wantu hamwe na miye na kuwegaa kwa Muungu mtu uyo amwaganisa.

³¹ Kwaajii iyo nawamba, wantu wenda waekewe mavigaviga yao hamwe na kufuu zao, akini khawana waekewe mavigaviga ya kumbea Muye wa Muungu.

³² Nae agombekae mbui ya kuhigana na Mwana wa Mntu enda aekewe, akini yuda agombekae mbui ya kuhigana na Muye wa Muungu khana aekewe mwe si inu wala ida yezayo.

Mti na matunda yakwe

Luka 6:43-45

³³ “Ukauweni mti uwe mtana na matunda yakwe yenda yawe matana na ugosoeni mti kuwa mfyaimi na matunda yakwe yenda yawe mafyaimi, kwaviya mti wamanyika kwa matunda yakwe.

³⁴ Nywie uvyazi wa mdudu mwadaha viivihi kugombeka mbui ntana kisingi nywinywi wenye ni wenye mavigaviga? Kwaviya mntu agombeka yada yekumemayo mwe moyo wakwe.

³⁵ Mntu yedi ulavya mbui zedi mwe moyo wakwe na mntu mfyaimi hulavya mbui zakwe za ufyaimi kwe moyo wakwe wa ufyaimi.

³⁶ “Iya nawamba, mwe msi wakuamuiwa wantu wenda wakundigwe kutambaisa kuusu kia mbui wekugombekayo.

³⁷ Kwaviya kwayada ugombekayo wendau-taaziwe kuwa uyedi hemeso ya Muungu na kwa kugombeka wendauamuiwe.”

Kukunda ntangio

Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32

³⁸ Wamwe wa wahinyi wa Miko na Mafalisayo wakamwamba Yesu, “Mhinyi takunda kuona ntangio kulawa kwako.”

³⁹ Iya yee akawatambaisa, “Kivyazi chesacho kutama na cha ukianga chaondeza ntangio! Iya khakina chekhigwe ntangio iya ntangio wa Yona muoni wa Muungu.

⁴⁰ Kwaviya inga Yona ekuwavyo mwe ifu da samaki etangwae Nyangumi, nee ivyo Mwana wa Mntu endavyoekae asi ya sanga kwa misi mitatu kio na musu.

⁴¹ Wantu wa Ninawi wenda wagooke msi wa kuamuiwa hamwe na uvyazi unu na kuwaamuiya, kwaviya wowo wayaeka mavigaviga kwa mabiikizi ya Yona, kauwa hanu yuaho ambae ni mkuu kusima Yona!

⁴² Maikia wa kusini endaagooke kisingi cha uamuiyo na kukiamuiya kivyazi iki, kwaviya yee kalawiiya kisikiizi cha inusi, kutegeeza umanyi wa Selemani, akeza kutegeeza mbui za umanyi wa Selemani na aha yuaho ekuwae mkuu kusima Selemani.

Kuuya kwa zaiko

Luka 11:24-26

⁴³ “Zaiko dimlawaho mntu, daangadika an-gadika mwe hantu hesiho na mazi dikoondeza hantu hakuhumwiiza akini kadipata,

⁴⁴ aho egombekea mwenye, 'Nenda niiuiye ida nyumba yangu nekulawayo.' Iya auyaho na kuibwiiya ibue ihagiwa na kuhambwa vitana.

⁴⁵ Aho, aita kuwaeta mazaiko mfungate wafyaimi kusima yee, nao wengia nakwekaa umo. Nae hali ya kisiikizi ya mntu yuda yatenda ya ufyaimi muno kusima ya bosi. Nee yendavyoiwe mwe uvyazi unu wa mavigaviga."

Mmaa na wanduguze da Yesu

Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21

⁴⁶ Yesu ekuwaho atamwiiya na zumwezumwe da wantu, mami yakwe na wanduguze wakabua na kugooka chongoi na kukunda kutamwiiya nae.

⁴⁷ Aho mntu yumwe akamwamba, "Mhinyi, mami yako na wanduguzo wagooka uko chongoi wakunda kutamwiiya nawe."

⁴⁸ Yesu akamtambaisa, "Mmaa yangu nindai, na wandugu zangu ni wakina ndai?"

⁴⁹ Ahoaho akenua mkono kwa wahina wakwe, akagombeka, "Awa nee mmaa yangu na wandugu zangu!"

⁵⁰ Mana yoyose agosoe akundavyo Tate yangu wa uwanga kwa Muungu, uyo nee kaka yangu na umbu dangu na mmaa yangu."

13

Msimo wa muimi

Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8

¹ Msi uwouwo Yesu akalawa mwe nyumba ida, akaita na kwekaa khandakhanda ya mazimshindo.

² Zumwezumwe kuu da wantu wakamwekaiya bunga nee Yesu akakwea mwe ngaawa na kwekaa. Nawo wantu wose wakagooka khandakhanda ya mazimshindo,

³ nae Yesu akatamwiiya nawo mbui nyingi muno kwa misimo.

“Tegeezani, muimi kaita kuhanda mbeyu.

⁴ Ekuwaho akahanda mbeyu mwe mnda, mbeyu ntuhu zikagwa khandakhanda ya sia, wadege wakeza na kuzida.

⁵ Ntuhu zikagwa hantu ha uwongo wekuwao uwanga ya iwe, ahoaho zikaoneka kuhota kwa kinyio.

⁶ Iya zua dekusomookaho, mitengea iyo ikahya na kwaviya mazindo yakwe khayokwengia asi muno, zikanyaa.

⁷ Mbeyu ntuhu zikagwa gatigati ya miwa, miwa iyo ikakuwa na kufintafinta ida mitengea.

⁸ Naho mbeyu ntuhu zikagwa he uwongo ntana, na mitengea yakwe ikavyaa khokoo makumi kumi na ntuhu makumi mtandatu na ntuhu makumi matatu.”

⁹ Yesu akawamba, “Mwenye magutwi na ategeeze!”

Kuhinya kwa misimo

Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10

¹⁰ Naho wahina wakamtimia na kumuuza Yesu, “Kwa mbwai wagombeka na wantu kwa misimo?”

¹¹ Yesu akawatambaisa, “Muungu kawekha nywie udaho wa kumanya sii za Useuta wakwe, akini wowo khamwekwekhigwa udaho wa kumanya ayo yose.

¹² Mntu yeyose ambae amanya kuusu Useuta wa Muungu, Muungu endaamgosoe kwevana muno, iya mtu esayekumanya ata kidodo, Muungu endaadoe ata kiya kidodo akimanyacho.

¹³ Nagombeka nao kwa misimo, kwaajii wakauwa niyagosoayo, iya wegoso khawaona, na wategeeza nihinyayo, iya wegoso khawava.

¹⁴ Yaigania kwao yada ekugombekayo muoni Isaya,

‘Wantu awa wendawategeeze na kutegeeza akini khamnamnive;
Kukauwa mwenda mkauwe, wala khamna-muone,

¹⁵ Kwaajii akii za wantu awa zihuuzuka

Waziba magutwi yao

Meso yao wayafumba.

Ama khivyo nee woona kwa meso yao,

Nee wategeeza kwa magutwi yao,

Nee wamanya kwa akii zao,

Na kunihitukia agombeka Zumbe na miye nee kiwahonya.’

¹⁶ “Mwenda muwe na nyemi nywie, kwaviya meso yenu, kwaajii yakauwa na magutwi yenu kwaajii ya tegeeza.

¹⁷ Kwei nawamba, Waoni wangi na wantu wedi watamiwa kuyaona yada mwekuyaonayo nywie, iya khwekuyaona, na nee watamiwa muno kutegeeza yada myategeezayo iya khawekuyategeeza.

*Yesu asosoa msimo wa muimi
Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15*

¹⁸ “Naho tegeezani mana ya msimo wa yuda mntu ekuwaye ahanda mbeyu.

¹⁹ Mntu yoyose ategeezae mbui inu ya Useuta wa Muungu kwesiho kuva, aigana na zia mbeyu zekugwazo siai. Yuda Ibiisi eza na kumhoka kia chekuhandwacho mwe moyo wakwe.

²⁰ Ida mbeyu zekugwiswazo mwe uwongo wekuwao uwanga ya iwe ni mntu yuda ategeeza Mbui ya Muungu na ahoaho huihokea kwa nyemi.

²¹ Iya kwaviya khana mazindo yenye udaho ndani yakwe, ida mbui yekaa kisingi kijihi. Ilawiaho suuba hambu masuumizo kwaajii ya mbui iyo, yee afa maya.

²² Ida mbeyu yekugwayo mwe miwa ni yuda mntu ategeezae mbui, akini maangadiko ya inusi na usongeezi wa mai yaifintafinta ida mbui na kuigoso ya yesekuvyaa matunda.

²³ Ida mbeyu yekuhandwayo mwe uwongo mtana ni sawa na mntu ategeezae mbui iyo na kuiva, nae avyaa matunda, makumi kumi mtuhu makumi mtandatu na mtuhu makumi matatu.”

Msimu wa ndago

²⁴ Yesu akawamba wantu msimu mtuhu, “Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mntu mwekuhanda mbeyu ntana mwe mnda wakwe.

²⁵ Iya wantu wekuwaho wagona akeza mmasa wakwe akahanda ndago gatigati ya mnda wa uhemba, akaita.

²⁶ Naho mbeyu zekuhotaho na mitengea ikakuwa na kuvoka kuvyaa, viyaviya ndago ikavoka kuoneka.

²⁷ Wandima wa yuda mwenye mnda wakamwezea na kumwamba, ‘Mkuu

khwekuhanda mbeyu ntana mweunu mnda wako? Inu ndago ilawiiya hahi?’

²⁸ Yee akawatambaisa ‘Mmasa nee mwekutenda ivyo.’ Wandima wakwe wakamuuza, ‘Ivi, wakunda tiite tikayang’oe?’

²⁹ Iya akagombeka ‘mwesekuita kuyausa kwaviya kisingi muusaho mainde, mwadaha kuusa ndago hamwe na uhemba.’

³⁰ Ekani uhemba na mainde vikue vyose hamwe adi kisingi cha ubosi. Kisingi icho nenda niwambe wabosi, wavoke kuika hamwe mainde, wayafunge matitamatita yokwe moto wakabinda waika hamwe na uhemba na kuika mwe taa.”

Msimo wa mbeyu yetangwayo haladali

Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19

³¹ Yesu akawamba wantu msimo mtuhu, “Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mbeyu yetangwayo haladali ekuidoayo mntu yumwe, akaihandu mwe mnda wakwe.

³² Mbeyu iyo ni ndodo kusima mbeyu zose, akini ihotaho yawa mtenge mkuu kusima mitengea yose, naho yakuwa na kutenda mti mkuu na wadege wawezea mti uwo na kuzenga masasa mwe matambi yakwe.”

Msimo wa hamila

Luka 13:20,21

³³ Yesu akawagombeka msimo mtuhu, “Useuta wa uwanga wa Muungu waigana na hamila ekuidoayo mvyee yumwe, akaihanganya mwe madebe yakwe maidi ya unga wa ngano na hindi, ata unga wose ukaumuka.”

*Kwa mbwai Yesu atumia misimo**Maliko 4:33-34*

³⁴ Yesu nee kawamba ayo zumwezumwe da wantu kwa misimo. Na khekuwamba dodose kwesiho misimo.

³⁵ Ili mbui yekugombekwayo na Muoni iiganie, “Nenda nigombeke nao kwa misimo, Nendaniyatamwiize yada yekufiswayo tangia kumbwa kwa inusi.”

Yesu asosooa msimo wa mainde

³⁶ Naho Yesu akadiaga dia zumwezumwe da wantu, akengia nyumbani. Wahina wakwe wakamtimia na kumwamba, “Tisosoee mana ya uda msimo wa mainde za mwe mnda.”

³⁷ Yesu akawatambaisa, “Mhasi wa zia mbeyu ntana ni Mwana wa Mntu,

³⁸ uda mnda ni inusi. Zia mbeyu ntana ni wantu wada ambao Useuta ni wao. Akini yada mainde ni wada wantu wa Ibiisi,

³⁹ mmasa mwe kuhanda ida mainde ni Ibiisi, ubosi ni kisikiizi cha inusi wabondaji ni wandima wa uwanga kwa Muungu.

⁴⁰ Inga viya muonavyo mainde yaikwavyo hamwe na kokwa moto, nee ivyo vyendavyo viwe mwe kisikiizi cha inusi.

⁴¹ Mwana wa Mntu enda awaagiye wandima wakwe wa uwanga kwa Muungu wawaike hamwe wantu kulawa mwe Useuta wakwe, na wada wose wawatendao wantu wagosoe mavi-gaviga na wada wose wagoasoao ubanasi,

⁴² na kuwatambika mwe tanuli da moto, na uko wendawaiye na kuuma meno kwaajii maumevu makai.

⁴³ Naho wada wantu wekugosoayo yada yam-tamiayo Muungu wendawang'ae inga zua mwe Useuta wa Tate yao. Mwenye magutwi na ategeeze!

Msimo wa kiikizo chekufiswacho

⁴⁴ “Useuta wa uwanga wa Muungu waigana na kiikizo chekufiswacho mwe mnda. Mntu yumwe ekuiyonaho akaifisa vituhu, akawa na kinyemi muno akenda kutaga vintu vyose ekuwavyo navyo, na akaugua uda mnda.”

Msimo wa shanga zetangwazo lulu

⁴⁵ “Naho Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mtabiashaa yumwe mwoondeza lulu ntana,

⁴⁶ na ekupataho lulu mwenga ya hea nyingi muno, akenda kutaga vyose ekuwavyo navyo, akaigua ida lulu.”

Msimo wa wavu wakulowa samaki

⁴⁷ “Naho, Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na wavu wekwasi gwao na walowa samaki mwe mazimshindo, ukagwiiya samaki wa kia mbai,

⁴⁸ Wekumemaho, wantu wakaubuuta adi khandakhanda ya mazimshindo, wakekaa na kuwasaguwa samaki watana na kuwaika mwe majumu yao na samaki wafyaimi wakasigwa.”

⁴⁹ Nee ivyo vyendavyoviwe kisikiizi cha inusi, wandima wa uwanga kwa Muungu wendawalawiiye, na kuwabahua wantu wafyaimi na wantu wedi,

⁵⁰ nakuwasa awo wafyaimi mwe tanuli da moto. Uko wendawaiye na kuuma meno kwa maumevu makai.

Kiikizo kihya na cha kae

⁵¹ Yesu akawauza, “Ivi, mbui izi mzimanya zose?”

Wakamtambaisa, “Eehe.”

⁵² Nae akawamba, “Nee ivyo, kia mhinyi wa miko ya Musa awaye mhina wa Useuta wa Muungu aigana na mwenye kaya alavyae kiikizo chakwe cha vintu vihya na vya kae.”

Yesu aemewa uko Nazaleti

Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30

⁵³ Yesu ekubindaho kutamwiiya misimo iyo akahauka hantu aho,

⁵⁴ akaita mwe mzi wakwe. Uko akawa awahinya wantu mwe nyumba ya kukintania Wayahudi ata wakahondomaa, wakamba, “Uyu kaipata hahi akii nyingi ivi,” wakauza, “Na udaho wa kugosoa vihii?”

⁵⁵ Uyu khio yuda mwana seemaa? Mami yakwe khio yuda etangwae Maliamu na wanduguze khio Yakobo na Yusufu na Simoni na Yuda?

⁵⁶ Naho umbuze wose khawekaa hamwe na swie? Naho khayapata hahi aya yose?”

⁵⁷ Wakamuemea.

Iya Yesu akawamba, “Muoni atunywa na kia hantu kwesiho wantu wa mwe si yakwe na kaya kwakwe.”

⁵⁸ Nae khekugosoa vihii vingi uko, kwaajii ya kwesekuzumiiya kwao.

14

Ufe wa Yohana Mbatiza

Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9

¹ Kisingi icho Seuta Helode ekuwae mgookezi wa si ya Galilaya nee kategeeza mbui za Yesu.

² Akawagombeka wandima wakwe, “Uyo nee Yohana Mbatiza, ekuyuyukae, nee mana ana udaho wakugosoa mbui za vihii uumo mwakwe.”

³ Helode nee kamgwiiya Yohana Mbatiza akamzengeteza minyololo na akamwengiza mwe geeza kwaajii ya Helodia mkaza Filipino nduguye da Helode.

⁴ Kwaajii Yohana Mbatiza kamwamba Helode, “Khio vitana kumdoa Helodia awe mkazio!”

⁵ Helode nee kakunda kumkoma Yohana Mbatiza, iya nee akawaogoha Wayahudi, kwaajii wao wenye nee wakamanya kuwa Yohana Mbatiza nekawa Muoni wa Muungu.

⁶ Ata yekubuaho sikukhuu ya kuvyaigwa kwakwe Helode, mwana kindee wa Helodia akavina hemeso ya wageni wekugonekwao. Adi Helode akatamiwa muno,

⁷ ata akaika kiaga kwa kuaha, “Nenda nikwekhe chochose wendacho uniombeze.”

⁸ Uyo mndee nee kanchochewa kae na mami yakwe akamba. “Nekha mtwi wa Yohana Mbatiza mwe chano!”

⁹ Seuta Helode akaungumia mwe moyo wakwe akini kwaajii ya kuaaha kwakwe hemeso ya wada wageni wekuwao he ntafuno akaagiiya ekhigwe.

¹⁰ Helode akaagiiya mntu kuda mwe geeza Yohana mbatiza adumue mtwi.

¹¹ Mtwi wake ukaetwa uikwa mwe chano, wakamwekha yuda mwana kindee, nae akamwegaiya mami yakwe.

¹² Wahina wakwe Yohana Mbatiiiza wakeza mwe geeza na kuudoa mwii wakwe na kuugea mwe mbia. Wekubindaho wakaita na kumwamba Yesu.

Yesu awekha khande wantu elufu shano

Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14

¹³ Yesu ekusikiaho mbui ya Yohana Mbatiiiza akahauka hantu hada kwa ngaawa, akaita hantu hesiho wantu yee ukedu. Wantu wakamtimia kwa miundi kulawa mwe mizi yao.

¹⁴ Aho ekuseaho khandakhanda ya mazimshindo akoona zumwezumwe kuu da wantu, akawafiya mbazi na akawahonya watamu wao.

¹⁵ Zuwa dekuswaho wahina wakwe wakambasa na kugombeka, "Hantu aha khahana wantu wekaisao aha na saa zemboka kae. Agana na awa wantu ili waite mwe mizi wakeguiye khande."

¹⁶ Yesu akawatambaisa, "Khawakundigwa kuhauka wekheni nywinywi khande."

¹⁷ Iya wao wakamtambaisa, "Tina mabumunda mashano na samaki waidi du."

¹⁸ Yesu akawamba, "Nieteyani hanu."

¹⁹ Akawakunda wantu wekae asi mwe mani. Yesu akayadoa yada mabumunda mashano na wada samaki waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu, akavijaiya na kubendua yada mabumunda aho akawekha wahina wakwe ayo mabumunda na wada samaki, na wahina wakwe wakawekha wada wantu.

20 Wantu wose wakada na kweguta. Aho wahina wakadodoa phuguntio, na wakamemeeza ngahu kumi dimwe na mbii.

21 Wantu wekudao ntaazia yao nee ni wagosi elufu shano kwesiho kutaazia wayyee na wana.

Yesu enda uwanga ya mazi

Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21

22 Ahoaho Yesu akawamba wahina wakwe wengie mwe ngaawa waongoe na kuita phande ya kaidi ya tondoo da mazi, kisingi yee aagana na zumwezumwe da wantu.

23 Ekubindaho kuwaaga, akakwea mwe muima yee ukedu kuvika. Na yekubuwaho guoni yee nekekaa uko ikedu kidege,

24 kwa kisingi icho ida ngaawa nee igatigati ya tondoo da mazi yakubwaniswa na mazi kwaajii khusi khai nee yaikindia ngaawa.

25 Kio, hehi na kucha, Yesu akawatimia wahina wakwe uku enda uwanga ya mazi.

26 Wahina wakwe wekumwonaho akenda uwanga ya mazi wakaogoha muno, wakagombeka, "Ni mzimu!" Wakatoa vuzo kwa ukeng'enta.

27 Ahoaho Yesu akagombeka nao, "Twiiyani, ni miye, msekuogoha!"

28 Petulo akamwamba, "Zumbe, ikawa ni wee kwei, nambia nende uwanga ya mazi neze aho hako."

29 Yesu akamtambaisa, "Soo!" Aho Petulo akaseeya mwe ida ngaawa, akenda uwanga ya mazi na kumtimia Yesu.

³⁰ Akini ekuonaho khusi khai akengiwa ni matu nae akavoka kudidimia mwe mazi, uku atoa vuzo, "Zumbe niohoe!"

³¹ Ahoaho Yesu akanyoosha mkono wakwe na kumtoza, akamwamba, "Wee mwenye uzumizi mcheche kwambwai kuwa na maatu?"

³² Nao wekwengiaho mwe ngaawa, khusi ikaeka.

³³ Wose wekuwao mda mwe ngaawa wakakinta mavindi na kwemwenamia na kugombeka, "Ni kwei wee ni Mwana wa Muungu."

Yesu ahonya watamu uko Genesaleti

Maliko 6:53-56

³⁴ Wekubindaho kudumua tondoo da mazi, wakabua si ya Genesaleti.

³⁵ Wantu wekummanyaho Yesu, wakaambaza mbui zakwe mwe si yose na mizi yekuwayo hehi na mzi uda, ivyo wakamwetea Yesu watamu wose.

³⁶ Wakamwombeza awaekee wadonte msao wa nguo yakwe, na wose wekudontao wakahona.

15

Mahinyo ya waongweezi wetu wa kae

Maliko 7:1-13

¹ Naho, Mafalisayo na wahinyi wa miko ya Musa wakabua kulawa Yelusalemu, wakamtimia Yesu na kumuuzi,

² "Kwambwai wahina wako khawapatiiza mahinyo tekuyahokeayo kwa waongoweezi wetu wa kae? Khawasunta inga mazweeya yetu yakundavyo!"

³ Yesu akawatambaisa, “Kwambwai nywie nanywi khampatiiza miko ya Muungu iya mwayabasa mahinyo yenu wenye?

⁴ Kwaviya Muungu kagombeka, ‘Na mntu yoyose amtunye tati yake na mami yake na mntu yoyose amdumuae tati yakwe hambu mami yakwe, yakundigwa akomwe.’

⁵ Iya nywie mwahinya inga mntu akawa na kintu ambacho chadaha kumwambiiza tati yakwe au mami yakwe, iya akamba, ‘Kintu iki ni cha Muungu,’

⁶ nywie wagombeka khudaha kumtunya tati yako kwa kumuambiiza kwa kumwekha kintu icho! Ivyo nee mbeavyo Mbui ya Muungu kwa kutongea mahinyo yenu wenye.

⁷ Nywie wabakha! Muoni Isaya kaambiza vyedi kwenu nywinywi,

⁸ ‘Muungu amba Wantu awa wanitunya kwa ntamwiizi zao,

Iya mwe mioyo yao wahae na miye.

⁹ Kunivika kwao khakuwaambiiza dodose, Kwaviya mahinyo wahinyayo ni wantu ni du wekuyagoayo wao wenye!’ ”

Mbui zimtendazo mntu asekuzumiiwa kuwa hemeso ya

Maliko 7:14-23

¹⁰ Yesu akawetanga wada zumwezumwe da wantu, akagombeka, “Tegeezani, na mnive!

¹¹ Kintu kimtendacho mntu asekuzumiiwa kuwa he meso ya Muungu khio via vyengiavyo mwe muomo, iya ntamwiizi zimlawazo mwe muomo. Ivyo nee vimtendavyo mntu asekuzumiiwa kuwa he meso ya Muungu.”

¹² Aho wahina wakambasa nakumwamba, “Ivi, wamanya kuwa Mafalisayo wakimwa muno wekutegeezaho mbui zako?”

¹³ Yesu akawatambaisa, “Kintu chochose ambacho Tate yangu wa uwanga kwa Muungu khekuhanda chendaking'olwe.”

¹⁴ Wabadeni wenye, wowo ni matuntu na waongweeya matuntu. Inga tuntu akamwongoeya tuntu mweziwe, wose waidi wendawengiye mwe tubwi.

¹⁵ Petulo akamba, “Tisosome msimo uwo.”

¹⁶ Yesu akawamba, “Hata nywie khammánya?

¹⁷ Ivi khammánya kuwa kia chengiacho kanwai chengia mweifu na kulavigwa chongoi na kuita nkii?

¹⁸ Iya mbui zilawazo kanwai zalawa mwe moyo na mbui izo nee zimtendazo mntu asekuzumiiwa kuwa he meso ya Muungu.

¹⁹ Kwaviya umo mwe moyo wa mntu kwalawa fanyanyi za ufyaimi na ukomaji na ukianga na kianga na ubavi na ugombekaji wa uhokho na kuwagombekea watuhu mafyaimi.

²⁰ Ayo nee yamtendayo mntu asekuzumiiwa ni Muungu.”

Mmaa kulawa si ya Kanaani azumiiaye

Maliko 7:24-30

²¹ Yesu akahauka hantu hada akaita mwe si ambazo ni hehi na mizi ya Tilo na Sidoni,

²² Aho mvyee yumwe ekuwae ni mkanaani ambae nee kawa akekaa mwe si iyo akamtimia Yesu, nakutoa mgutio, “Zumbe, Mwana wa Daudi, unifiye mbazi! Mwanangu wa kivyee apishwapishwa ni mazaiko.”

²³ Iya Yesu khekumwandua mbui yoyose. Aho, wahina wakwe wakambasa Yesu, na kumwamba, “Umwambe aite kwaviya atibasabasa na kutitoeya vuzo!”

²⁴ Yesu akamtambaisa, “Khiagiiwa kwaajii ya wantu wa si ya Isilaeli wakwagao inga ngoto.”

²⁵ Iya yuda mmaa akeza na kukinta mavindi hemeso ya Yesu na kumwamba, “Zumbe, niambi-ize!”

²⁶ Yesu akamtambaisa, “Khio vitana kudoa khande ya wana na kuwatambikia makui.”

²⁷ Yuda mmaa akamtambaisa, “Ni kwei Zumbe, akini hata makui yada phuguntio zigwiswazo kulawa he meza za mazumbe wao.”

²⁸ Aho Yesu akamtambaisa, “Mmaa uzumizi wako ni mkuu na itende inga wekukundavyo.” Yuda mdee akahona kisingi ichoicho.

Yesu awahonya wantu wangi

²⁹ Yesu akahauka na kuita khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya. Aho akakwea mwe muima akekaa uko.

³⁰ Zumwezumwe kuu da wantu dikamwezea, wakamuetea wantu wekuviao na matuntu na wekuviao miundi na mabubu na watuhu watamu wangi, wakawaika hemeso yakwe Yesu nae akawahonya.

³¹ Awo wantu wakahondomaa wekuonaho mabubu watamwiiya na wekuviao miundi wenda na matuntu waona, wantu wakamtogoa Muungu wa wantu wa Isilaeli.

Yesu awekha khande wantu elufu nne Maliko 8:1-10

³² Aho Yesu akawetanga wahina wakwe akagombeka, “Nawafiya mbazi wantu awa kwaa-jii wawa na miye misi mitatu, naho khawana khande. Khikunda kuwabada waite na saa, wasekweza kugwa msae siai.”

³³ Wahina wakwe wakamwamba, “Hantu hanu khahana wantu, tendatiipatie kuhi khande ya kuigania wantu wose awa?”

³⁴ Yesu akawauza, “Mnayo mabumunda man-gahi?”

Wakamtambaisa, “Tinayo mabumunda mfun-gate na visamaki vidodo naho ni vicheche.”

³⁵ Aho akawamba wada wantu wekae asi.

³⁶ Akayadoa yada mabumunda mfun-gate na via visamaki vicheche, akamtogoa Muungu, akavibendua, akawekha wahina, nao wakawa-pangia wada wantu.

³⁷ Wose wakada na kweguta. Wahina wakwe wakaika hamwe phuguntio vya vyekusigaavyo wakamemeeza ngahu mfun-gate.

³⁸ Awo wekudao nee wawa wagosidu elufu nne kwesaho kutaazia wavyee na wana.

³⁹ Aho, Yesu akaagana na wada wantu akengia mwe ngaawa, akaita phande za Magadani.

16

Wantu wakunda ntangio na vihii

Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56

¹ Mafalisayo na Masadukayo wakamwezea Yesu, na kumgeza kwa kumwoombeza awag-oosee ntangio kulawa uwanga kwa Muungu.

² Akawatambaisa akawamba, “Ibuaho guoni mwagombeka, ‘Hali ya hewa yendaiwe ni ntana kwaviya maangwi ni mekhundu.’

³ Na keokeo mwagombeka, ‘Ivyeo fua yendainye kwaajii ni yasize nahodu mazunde yatanda.’ Naho nywie mwamanya muno kusoma misimu na kuikauwa hali ya uwanga, iya khammanya ntangio zilawiiyazo kisingi iki.

⁴ Kivyazi cha wantu wabanasi na chesacho kuwa na uzumizi! Chakunda ntangio, akini khakina chekhigwe ntangio yoyose, iya ida ntangio ya Yona, Yesu akawabada, akaita.”

Hamila ya Mafalisayo na Masadukayo

Maliko 8:14-21

⁵ Wahina wakwe wekubuaho phande ya kaidi ya tondoo da mazi, wakakumbuka wajaa kudoa mabumunda.

⁶ Yesu akawamba, “Kauwani, na muiyemee hamila ya Mafalisayo na Masadukayo.”

⁷ Akini wakauzana wowo kwa wowo, “Tambe agombeka ivyo kwakuwa khatekudoa mabumunda.”

⁸ Yesu akamanya yada wekuwayo watamwiya akawamba, “Nywie wantu wenye uzumizi mdodo! Kwambwai mwauzanauzana kwa kwe-sekuwa na mabumunda

⁹ Ivi khamzati kuniva? Khamkumbuka nekubenduaho yada mabumunda mashano kwaajii ya wada wantu elufu shano? Mmemeeza ngahu nyingahi ya vyekusigaavyo?

¹⁰ Hambu yada mabumunda mfungate wekudao wada wantu elufu nne, nee mwiika hamwe ngahu nyingahi ya vyekusigaavyo.

11 Kwambwai mwavotwa kumanya miye nchekuwa nikatamwiiya mbui ya mabumunda? Ekauweni na hamila ya Mafalisayo na Masadukayo!”

12 Aho wahina wakamanya kuwa kawamba waemee khio hamila ya mabumunda, iya mahinyo ya Mafalisayo na Masadukayo.

Petulo agombeka pwii kuwa Yesu ni Mwana wa Muungu

Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21

13 Yesu ekubuahho phande za Kaisalia Filipi, akawauza wahina wakwe, “Wantu wagombeka Mwana wa Mntu kuwa nindai?”

14 Wakamtambaisa, “Watuhu wamba ni Yohana Mbatiza na watuhu wamba ni Eliya na watuhu wamba ni Jelema hambu yumwe wa Waoni.”

15 Yesu akawauza, “Ivi, nywinywi mwambaze, miye nindai?”

16 Simoni Petulo akamtambaisa, “Wee nee Klistu, Mwana wa Muungu ekuwaye na ugima.”

17 Yesu akagombeka, “Wenda uwe na nyemi Simoni mwana wa Yona, kwaviya khahana mntu yoyose mwekukugubwiiya mbui inu, iya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu ekukugubuiaye mbui izi.

18 Ivyo nakwamba, wee nee Petulo na uwanga ya iwe idi nendanizenge zumwezumwe da wantu wamzumiiyao Klistu, na udaho wa ufe khaunaudahe kudivota.

19 Nendanikwekhe funguo za Useuta wa uwanga kwa Muungu, na dodose wendadoudivugae mwe inusi dendadiwe divugalwa uko uwanga kwa Muungu, na dodose

wendado udivugue mwe inusi dendadiwe divugulwa uko uwanga kwa Muungu.”

²⁰ Aho akawaemeza wahina wakwe wasekumwamba mntu yoyose kuwa yee nee mwekusagulwa ni Muungu.

Yesu egombekea usuumizi hamwe na ufe wakwe

Maliko 8:31; 9:1; Luka 9:22-27

²¹ Tangia kisingi icho Yesu akavoka kuwamanyisa pwii wahina wakwe, kuwa nakundigwa ni-ite Yelusalemu na uko nendanehigwe usuumizi mwingi kulawa kwa wadaa na Waviki wakuu na wahinyi wa miko na nendanikomwe, na msi wa ntatu nendaniyuyuke.

²² Aho Petulo akamdoa khandai akavoka kumwakia Yesu, “Zumbe isekuwa ivyo, mbui iyo khaina ikubwiiye!”

²³ Yesu akahituka na kumwamba Petulo, “Hauke he meso yangu, Ibiisi! Wee ukikindio changu. Moyo wako khaumamakanya yekumwayo ya Muungu iya ya wantu.”

²⁴ Aho Yesu akawamba wahina wakwe, “Mntu yoyose akakunda kunitongea yakundigwa eemee mwenye na audoe mhamba wakwe anitongee.

²⁵ Kwaviya mntu akakunda kuuhonya ugima wakwe mwenye, endaawaze,

²⁶ na mntu endae awaze ugima wakwe kwaajii yangu endaekhigwe. Ivi, mntu endaafaidike mbwai akehigwa vintu vyose vya inusi uku akawaza ugima wakwe? Hambu mntu endaalavye kintu chani kiwe badala yakwe?

²⁷ Kwaviya, Mwana wa Mntu endaeze na udeeko wa Tati yakwe hamwe na wandima

wa uwanga kwa Muungu na aho ndiho enda-hoamwiihe kiya mntu kwa kadii ya ntendwa zakwe.

²⁸ Nawamba kwei, wauko watuhu hanu ambao khawana wauye na nyuma kabla ya kumoona Mwana wa Mntu akeza mwe useuta wakwe.”

17

Yesu ahituka cheni

Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36

¹ Yekwembokaho misi mtandatu, Yesu akawadoa Petulo na Yakobo na Yohana nduguye akaita nao hadi uwanga ya muima uko nee wawa ikedu.

² Wekuwaho uko Yesu akahituka cheni hemeso yao. Cheni chakwe kikang'ang'azika inga zuwa na magwanda yakwe yakang'ang'azika inga ung'azi.

³ Naho wada wahina watatu nee wawaona Musa na Eliya wakatamwiiya na Yesu.

⁴ Aho Petulo akamwamba Yesu, “Zumbe, niv-itana sie kuwa hanu! Ukakunda nendanizenge makumbi matatu. Dimwe dako na dimwe da Musa na kitudu cha Eliya.”

⁵ Ekuwaho bado agombeka, zunde dekung'aado dikawagubika, na mgutio ukategeezeka kulawa mwe dia zunde, “Uyu ni Mwanangu nimkundisae, nitamiwae nae, mtegeezeni yee.”

⁶ Wahina wekutegeezavyo ivyo, nee wakagwa asi na kugonea maifu, wakaogoha muno

⁷ Yesu akawezea akawadonta, akawamba, “Gookani msekuogoha!”

8 Wekukauwaho uwanga khawekumwona mntu mtuhu, iya Yesu ikedu.

9 Aho wekuwaho waseeya mwe muima Yesu akawaemeza, “Wasekumwamba mntu mbui wekuonazo adi Mwana wa Mntu endaho ayuyuke.”

10 Aho wahina wakamuuza, “Kwa mbwai wahinyi wa miko wagombeka kuwa yakundigwa Eliya avoke kweza?”

11 Yesu akawatambaisa, “Ni kwei, yakundigwa Eliya avoke kweza na kuika vitana mbui zose.”

12 Akini nawamba Eliya keza kae, iya wantu khawekumanya, iya wakamgosoeya mbui za ufyaimi inga wakundavyo. Viyaviya Mwana wa Mntu enda asuumizwe mwe mikono yao.

13 Aho awo wahina wakamanya kuwa nee akawamba mbui za Yohana Mbatiiiza.

Yesu amhonya mbwanga mwenye mazaiko

Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43a

14 Wekudibwiiyaho vituhu dia zumwezumwe da wantu, mntu yumwe akamwezea Yesu na kumkintia mavindi,

15 akagombeka, “Zumbe mfiye mbazi mwanangu kwaviya agwa mtwi naho asumiiya muno, maa nyingi agwa mwe moto na mwe mazi.

16 Khiwaetea wahina wako iya khawekudaha kumhonya.”

17 Yesu akawatambaisa, “Nywie wantu wa kivyazi iki chesacho kuzumiiya, chekuatukacho! Nenda nekae na nyie adi ini? Nendaniwazizimize ata ini? Mweteni hanu uyo mbwanga.”

¹⁸ Aho Yesu akadiwakia ido zaiko nado dikamlawa yuda mbwanga akahona kisingi kia kia.

¹⁹ Aho wahina wakwe wakamtimia Yesu hantu kwesiho wantu, wakamuza, “Kwa mbwai sie khatokudaha kumlavya yuda zaiko?”

²⁰ Yesu akawatambaisa kwaajii ya uzumizi wenu mdodo. Nawamba kwei, ati nee muwa na uzumizi inga khokhoo ya haladali nee mkawamba muima unu hauke aha uite hada, nao wendauhauke. Ivyo khahana mbui yoyose yesayokudahika kwenu.

²¹ Mbui inga inu khaidahika iya kwa kuvika na kwa kwehiniza kuda.

Yesu agombeka vituhu mbui ya ufe wakwe na kuyuyuka kwakwe

Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45

²² Yesu ekuwaho na wahina wakwe uko Galilaya akawamba, “Mwana wa Mntu enda alavigwe kwa wantu.

²³ Nao wenda wamkome na msi wa ntatu enda ayuyuke.” Wahina wakwe wakaungumia muno.

Kuiha kodi ya Nyumba ya Muungu

²⁴ Yesu na wahina wakwe wekubuwaho Kapelanaumu, wadoao kodi he Nyumba ya Muungu wakamwezea Petulo na kumuza, “Wee, ivi mhinyi yenu khaiha kodi ya Nyumba ya Muungu?”

²⁵ Petulo akatambaisa, “Eehe yee aiha.”

Aho, Petulo ekwengiaho mda ndani ya nyumba hata khazati kutamwiiya mbui, Yesu akavoka kumuza, “Simoni, wee waona viivih? Maseuta wa inusi wadoa kodi kulawa kwa kinandai? Kulawa kwa wantu wa si yao hambu kwa wageni?”

²⁶ Petulo akatambaisa, “Kulawa kwa wageni.”

Yesu akamwamba, “Inga ni ivyo wenye si yao khawakundigwa kuiha kodi.

²⁷ Iya khatikunda kuwasefua moyo, hita mwe tondoo da mazi ukatambike ndoano, samaki wa bosi endaeatozwe mgubue muomo wakwe wenda umbwiiye heya idoe ukaihe kodi yako na yangu.”

18

Mkuu nindai?

Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48

¹ Kisingi kiya wahina wakamwezea Yesu, na kumuuzwa, “Nindai mkuu muno mwe useuta wa uwanga kwa Muungu?”

² Yesu akamwetanga mwana mdodo na kumgoosa gatigati yao,

³ Aho akawagombeka, “Nawamba kwei, mkesekuhituka na kuwa inga wana khamnamwengiye katu mwe useuta wa uwanga kwa Muungu.

⁴ Kwaiyo mntu yoyose ajinyenyeekeshae inga mwana uyu, nee endae awe mkuu kusima wose mwe useuta wa Muungu.

⁵ Yuda amhokeye mwana kwaajii yangu, endaawe anihokea miye.

Kuwahosa watuhu kugosoa mavigaviga

Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2

⁶ “Iya inga mntu yoyose mwendae amtende yumwe wa wadodo awa wanizumiiiao agosoe mavigaviga, ni ebae mntu uyo azengetezwe iwe

kuu da kubundugia mwe singo yakwe na kutambikwa mwe kina kilehacho cha mazimshindo.
⁷ Mmbwii yenu wantu wa Inusi inu kwaajii ya yada yaetayo wantu kugosoa mavigaviga! Mbui izo nlazima yawe aho, iya mmbwii yakwe mntu yuda ambae endaagosoe.

⁸ “Inga mkono hambu muundi wako ukakutenda kugosoa mavigaviga usenge na uwase hae. Ni ebae kwako kwengia mwe ugima kwesiho mkono hambu muundi, kusima kwasigwa mwe moto wesao kukomeka misi yose kwesiho kisiikiizi ukawa na mikono miidi na miundi yako miidi.

⁹ Na ziso dako dikakutenda ugosoe mavigaviga, ding'oe na kudasa hae. Ni ebae kwako kwengia mwe ugima ukawa na ziso dimwe kusima kwengia mwe moto misi yose kwesaho kukomeka ukawa na meso yako yose maidi.

Msimo wa ngoto mwekwaga

Luka 15:3-7

¹⁰ “Ekauweni, msekumbea wamwe wa wadodo awa. Kwaviya nawamba, wandima wao wa uko uwanga kwa Muungu, misi yose wahamwe na Tate yangu uko uwanga kwa Muungu.

¹¹ Kwaviya Mwana wa Mntu keza kuohoa wada wakwagao.

¹² “Mwaona viivihi? Mntu akawa na ngoto makumi kumi, akaga yumwe endaatende viivihi? Ivi khana awabade wada makumi kenda na kenda kwe muima, na nakuita kumwondeza yuda yumwe mwekwaga?

¹³ Nawamba kwei endaho amuone, endaawe na nyemi nae uyo kusima wada makumi kenda na kenda ambao khawekwaga.

¹⁴ Ivyoivyo na Tate yangu wa uwanga kwa Muungu khakunda hata yumwe wa wadodo awa age.

Kumhaza nduguyo ekukugosoeaye masa

¹⁵ “Nduguyo mkese kwevana, umbase na umhaze mkawa nywie waidi du. Akakutegeeza wendauwe nduguyo kumpata.

¹⁶ Ikawa ata khakutegeeza doa mtu yumwe hambu waidi, inga Maandiko yagombekavyo, ‘kia masa yendayaonoke kuwa ni kwei kwa uvuhuzi wa wantu waidi hambu watatu, masa yaamulwe.’

¹⁷ Akese kuwategeeza awo wavuhuzi waidi hambu watatu, wagombeke zumwezumwe da wantu wekumzumiiyao Klistu. Na inga khanaa-ditegeeze zumwezumwe da wantu wamzumiiiao Klistu na awe kwako inga wantu wesao kumanya Muungu hambu watozao ushuu.

Kuvugua na kuvugaa

¹⁸ “Kwei nawamba, mbui mwendazomzivugue mwe inusi zendazivugalwe na uko uwanga kwa Muungu, na mbui zendazomzivugae mwe inusi zendazivugulwe na uko uwanga kwa Muungu.

¹⁹ “Nawagombekea vituhu waidi gatigati yenu wakevana hanu he inusi kuusu mbui yoyose waiyombezayo, Tate yangu wa uko uwanga endaagosoe mbui iyo.

²⁰ Kwaviya hohose hada wakintanaho waidi hambu watatu kwa zina dangu, miye ni ahoaho gatigati yao.”

Msimo wa mndima mwesekuekea

²¹ Naho Petulo akamwezea Yesu na kumuuzza, “Zumbe, ndugu yangu akaendeeza kunikosea maa nyingahi na miye nimfiye mbazi? Hambu, ata maa mfungate?”

²² Yesu akamtambaisa, “Khigombeka maa mfungate iya mfungate maa makumi mfungate.”

²³ Kwaivyo Useuta wa Muungu wadaha kuiganywa na seuta yumwe mwe kukunda kugosoa ntaazia ya hea na wandima wakwe.

²⁴ Ekuvokaho kugosoa ntaazia zakwe mntu yumwe mwekuwa adaiwa vifuko magana kumi vya zahabu, akaetwa kwakwe.

²⁵ Ekuvotwaho kuiha deni ido, ivyo seuta yake akakunda yee atagwe na mkaziwe atagwe hamwe na wanawe watagwe na vyose ekuwavyo navyo vitagwe ili dia deni diihwe.

²⁶ Yuda mndima akakinta mavindi na kumhembeeza yuda seuta na kugombeka, “unizimizie, nami nenda nikuihe deni dako dose.”

²⁷ Yuda Mkuu wa uyo mndima akamfiya mbazi na akamuekea deni dakwe dose akambada aite zakwe.

²⁸ “Iya uyo mndima ekuwaho alawa chongoi, akakintana na mndima ekuwae amdai ntii makumi kumi ya madini yetangwayo feza. Akamfuntia na kumkeda kongomeo na kumwamba niihe kia nikudaiacho.

²⁹ Yuda mndima mweziwe akakinta mavindi na kumhembeeza akagombeka, ‘Naombeza unizimize, nami nendanikuihe deni dako dose.’

³⁰ Akini akaemea na akamwegaa he kifungo hadi endahoihe ido deni.

³¹ Wandima weziwe wekuonaho ayo yekuawi-
iayo wakakimwa muno, nao wakaita nakum-
gombeka seuta yao kiya kintu chekulawiiacho.

³² Aho yuda seuta akamwetanga yuda mndima,
akamwamba, 'wee ni mndima mfyaimi muno!
Kuniombeza nikakufiia mbazi na miye nikaku-
fiia mbazi deni dako dose.'

³³ Ivi weye, khwekukundigwa kumfiia mbazi
mndima mwezio inga nekukufiavyo mbazi?

³⁴ Aho, uyo seuta akakimwa muno akamwekhi-
iza kwa asikai mageeza wamsuumize adi enda-
hoaihe deni dose."

³⁵ Na Yesu akaedee kugombeka, "Tate yangu
wa uwanga kwa Muungu nee endavyoawag-
oswee ivyo inga kia yumwe yenu khana amfiye
mbazi nduguye kwa moyo wakwe wose."

19

Yesu ahinya mahinyo ya talaka

Maliko 10:1-12

¹ Yesu ekubindaho kutamwiiya mbui izo, aka-
hauka Galilaya akaita Uyahudi, phande ya zi-
gizigi da mazi da Yolodani.

² Zumwezumwe da wantu dikamtongea, nae
akawahonya uko.

³ Mafalisayo wakamwezea, wakamuuza kwa
kumgeza, "Vyafaa mgosi kumbada mkaziwe
kwa masa yoyose?"

⁴ Yesu akawatambaisa, "Khamwekusoma mwe
Maandiko ya Muungu kuwa Muungu mwe ku-
muumba mntu, kuvokea aho bosu kagoso mgosi
na mvyee,

⁵ na akagombeka, 'Kwaajii uyo mgosi endaabadane na tati yakwe na mami yakwe, na endaaungane na mkaziwe, nao awa waidi wenda wawe mwii umwe.'

⁶ Kwaivyo, wowo khio waidi vituhu iya ni mwii umwe. Ivyo ekukintanisacho Muungu mntu asekukibahua."

⁷ Akini wowo wakamuza, "Kwambwai Musa katiagiya mvyee ekhigwe bauwa na kubadwa?"

⁸ Yesu akawatambaisa, Musa kawekha uhusa kuwabada wavyee wenu kwaajii mioyo yenu itoga. Iya khayokuwa ivyo kuvokea aho bosu.

⁹ Na isasa nawambeni, yoyose ambadae mkaziwe kwesiho mbui ya ukiana na akategua mvyee mtu agosoa kiana.

¹⁰ Wahina wakwe wakamwamba, "Ikawa mbui ya mgosi na mvyee niivyo, ni ebae mtu asekutegua."

¹¹ Yesu akawamba, "Khio wose wadaha kuhokea hinyizo idi, kwesiho kwa wada ambao Muungu kawaambiza kugosoa ivyo.

¹² Kwaviya wauko mabunyenge wekuvyaigwao na mami zao na wauko mabunyenge wekugosolwao na wantu na wauko mabunyenge wetendao kuwa mabunyenge kwaajii ya Useuta wa Muungu. Adahae kuhokea hinyizo ido na aihokee."

Yesu awajaiya wana wadodo

Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17

¹³ Wamwe wa wantu wakamwetea wana wadodo awaikie mikono na kuwavika. Akini wahina wakawawakia.

¹⁴ Yesu akagombeka “Waakeni awo wana weze hangu, naho msekuwakindia, kwaviya Useuta wa uwanga kwa Muungu ni wa wantu wekuwao inga wana awa.”

¹⁵ Ekubindaho kuwaikia mikono nee ahauka hantu aho.

Mbwanga mwenye vintu vingi

Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30

¹⁶ Mntu yumwe akamwezea Yesu akamwamba, “Mhinyi, nigosoe mbui yani yedi nekhigwe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi?”

¹⁷ Yesu akamtambaisa, “Mbona waniuza kuusu mbui yedi? Kuna yumwedu ambae ni yedi. Ukakunda kwengia mwe ugima toza amli.”

¹⁸ Yuda mntu akamuza, “Amli ni zihi?” Yesu akamwamba, “Usekukoma na usekugosoa kianga na usekubawa na wesekugombeka uhokho,

¹⁹ watunye tati yako na mami yako na mkunde mwezio inga wekundavyo mwenye.”

²⁰ Uyo mbwanga akamwamba, “Ayo yose khiyatozeeza. Ivi kkihungukiwa na mbwai?”

²¹ Yesu akamwamba, “Inga ukakunda kuwa mwiganizi, hita ukatage vintu vyako vyose na izo hea ukawekhe wakiwa, nawe wendauwe na kiikizo uwanga kwa Muungu, ukabinda soo unitongee.”

²² Yuda mbwanga ekusikiaho ayo, akahauka kwa kuungumia kwaajii nekawa na vintu vingi.

²³ Aho Yesu akawamba wahina wakwe, “Kwei nawamba indaiwe khavidahika muno kwa mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu.

24 Naho nawamba ni vihufu ngamia kwemboka mwe ntundu ya singano kusima mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa Muungu.”

25 Wada wahina wakwe wekusikiaho ivyo wakahondomaa muno wakauzana, “Nindai adahae kuoholwa?”

26 Yesu akawakauwa, akagombeka, “Kwa mntu mbui inu khaidahika, iya kwa Muungu mbui zose zadahika.”

27 Aho Petulo akagombeka, “Na swiswi tibada vyose takutongea, tinda tipate mbwai?”

28 Yesu akawamba, “Nawamba kwei, Mwana wa Mntu endahoekae mwe kigoda kikuu cha Useuta mwe inusi mphyia, nywinywi mwekunitongea mnda mwekae mwe vigoda kumi dimwe na mbii mkaamuiya mbai kumi dimwe na mbii ya Isilaeli.

29 Kiya mwekubada nyumba yakwe, hambu ndugu yakwe hambu umbu dakwe hambu tati yakwe hambu mmaa yakwe hambu wanawe hambu minda yakwe kwaajii yangu, endaahokee mamia na ngeeko, na kwekhigwa ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.

30 Iya ambao ni wabosi wendawawe wa kisikiizi na ambao ni wa kisikiizi wendawawe wa bosi.

20

Msimo wa waimi mwe mnda wa mizabibu

1 “Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mntu mwenye mnda wa mizabibu, mwekulawa keokeo da mtungaihu kwaajii ya kuwekha waimi ndima mwe mnda wakwe.

² Akevana nao kuwaiha sensi mwenga ya madini yetagwayo feza kwa msi umwe, nee awegaa mwe mnda wakwe wa mizabibu.

³ Akalawa mwe saa tantu da keo akawabwiiya wantu watuhu wagooka gwiiyo, khawana ndima,

⁴ akawagombeka, 'Hitani na nywie mkagosoe ndima mwe mnda wangu wa mizabibu, na miye nenda niwekhe kiya kikundigwacho kuihwa.'

⁵ Nawo wakaita. Uyo mwenye mnda akalawa vituhu mwe saa mtandatu na saa kenda, akatenda ivyo.

⁶ Ata zua dekuswaho akalawa vituhu akawabwiiya wantu watuhu wagooka hada gwiiyo. Aho akawauza, 'Mbona mgooka hanu musu ngima kwesiho ndima?'

⁷ Wakamtambaisa, 'Kwaviya khahana mntu mwekutekha ndima.' Nae akawamba, 'Hitani na nywie mkagosoe ndima mwe mnda wangu wa mizabibu.'

⁸ "Zua dekuswaho, uyo mwenye mnda akamwamba mgookezi wakwe, 'Wetange wandima uwahihe maiho yao, uvoke na wada wekugosoao ndima mda wa kisikiizi na uwabindiizie wada wekuvokaho ndima.'

⁹ Wada wandima wakeza wada wekugosoao ndima zua diswa kae wakahokea kia yumwe maiho ya sensi mwenga ya madini yetangwayo feza.

¹⁰ Wada wa bosi wekubuaho, wakamamakhanya wenda wekhigwe na ngeeko, akini hata wowo wakekhigwa sensi mwenga mwenga ya madini yetangwayo feza.

¹¹ Wakahokea yada maiho na kuvoka kumng'ung'uzikia yuda mwenye mnda.

¹² Wakamba, 'Wantu awa weza guoni na wagoosa ndima kwa mda wa saa dimwe du, mbona kutiiha sawa nao, kisingi swie tizizimiza ndima ngumu na zua kai?'

¹³ Naho yuda mwenye mnda akamtambaisa yumwe aho, 'Mbuyangu nchekukukonya kintu! Ivi, tambe khatekwevana kuwaiha misi yose maiho ya sensi mwenga kwa msi umwe?'

¹⁴ Doa kiya wekukundigwacho kuihwa na uite. Nakunda kumwekha uyu wa kisikiizi inga nikukuihavyo wee.

¹⁵ Ivi khikundigwa kugosoa kiya nikundacho na ni vintu vyangu mwenye? Hambu waona kinyuu kwa viya khiwa yedi? "

¹⁶ Yesu akabindiizia kwa kugombeka, "Ivyo, wakisikiizi wendawawe wa bosi na wabosi wendawawe wa kisikiizi."

Yesu agombeka maa ya ntatu mbui ya ufe na uyuyuko wakwe

Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34

¹⁷ Yesu ekuwaho akaita Yelusalemu hamwe na wahina wakwe wangi, na wekuwaho siai akawadoa wada wahina wakwe kumi dimwe na mbii kuwegaa khandani na kutamwiia nawo wowo ikedu,

¹⁸ "Tegeezani! Taita Yelusalemu na uko Mwana wa Mntu endaekhiizwe kwa waviki wakuu na wahinyi wa miko, nao wendawamuamuiye akomwe.

¹⁹ Wenda wamwekhiize kwa wantu wesao kuwa Wayahudi, nawo wendawambee na endaa-toigwe ngoda na kusuumizwa na kugong'ondewa

he mhamba, iya bada ya misi mitatu endaayuyuswe.”

*Mmaa akunda wanawe wekhigwe ukuu
Maliko 10:35-45*

²⁰ Aho mkaza Zebedayo hamwe na wanawe waidi ambao ni Yakobo na Yohana wakamwezea Yesu, wakakinta mavindi hemeso yakwe na kumwombeza kintu.

²¹ Yesu akamuuzwa, “Wakunda mbwai?” Uyo mmaa akamtambaisa, “Niikia kiaga wendaho wengie mwe Useuta wako, awa wanangu waidi nakunda wekae, yumwe phande yako ya kuume na mtuhu phande yako ya kumoso.”

²² Yesu akamtambaisa, “Khammanya mwaombeza mbwai. Ivi mwadaha kudomea kikombe iki cha usuumizi nendacho nidomee miye?”

Wakatambaisa, “Tadaha.”

²³ Yesu akawamba, “Kwei kikombe changu cha masuumizo mwenda mkidomee, iya kwekaa phande ya kuume hambu kumoso kwangu iyo khiyo ndima yangu kuwekha, mbui iyo wenda wekhigwe wada wekuikiwao kae ni Tate yangu.”

²⁴ Wada wahina watuhu kumi dimwe wekutegeezaho ayo, wakakimwa kwaajii ya awo ndugu waidi.

²⁵ Ivyo Yesu akawetanga wose, na akawamba, “Mwamanya kuwa wagookezi wa si ntuhu uwagookea wantu wao kwa nguvu na wakuu wao wawatumikisha wekuwao asi yao.

²⁶ Iya kwenu isekuwa ivyo, na mntu akundae kuwa mkuu gatigati yenu yakundigwa awe mndima wa wose,

²⁷ na akundae kuwa wa bosi gatigati yenu, akundigwa awe mndima yenu.

²⁸ Inga ivyoivyo, Mwana wa Mntu khekweza kugosoewa, iya kuwagosoea na kuulavya ugima wakwe na ili wantu wangi waoholwe.”

Yesu awahonya matuntu waidi

Maliko 10:47-52; Luka 18:35-43

²⁹ Kisingi Yesu na wahina wakwe wekuwaho wakahauka mwe mzi wa Yeliko, zumwezumwe kuu da wantu dikamtongea.

³⁰ Matuntu waidi wekuwao wekaa khandakhandanda ya sia, wekusikiaho kuwa Yesu emboka aho, wakatoa mgutio, “Zumbe, Mwana Daudi utifiye mbazi!”

³¹ Dia zumwezumwe da wantu dikawaegezea na kuwakunda wanyamae. Iya wowo wakaten-desi kutoa mgutio, “Zumbe, Mwana wa Daudi utifiye mbazi!”

³² Yesu akagooka, akawetanga na kuwauuza, “Mwaonda niwagoswee mbwai?”

³³ Wakamtambaisa, “Zumbe, takunda meso yetu yagubuke.”

³⁴ Yesu akawafiiya mbazi na kuyadonta meso yao, ahoaho meso yao yakadaha kuona, na wao wakamtongea.

21

*Yesu engia mzi wa Yelusalemu kwa kinyemi
Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-*

19

¹ Yesu na wahina wakwe wekubuaho hehi na Yelusalemu na kubua hantu hetangwaho Betifage mwe muima wa Mizaituni, akawaagiiya wahina wakwe waidi,

² akawamba, “Hitani adi mwe mzi weiho hemeso yenu na aho mwendamumbwiiye phunda kazengetezwa uzigi na mwanawe kazengetezwa uzigi khandai yakwe wavugueni mkawaete.

³ Inga mntu akawauza kwambwai mwawadoa phunda, mmwambe, Zumbe awakunda, na mwenye phunda endaawekhe kinyio.”

⁴ Mbui inu igosoka ili yada yekugombekwayo na Muoni wa Muungu yaiganyie,

⁵ “Wagombekeni wantu wa mzi wa Sayuni,
Kauwa, Seuta yako akwezea!

Ni mhuhusi, nae eza akawa kekaa uwanga ya
phunda,
Mwana phunda.”

⁶ Ivyo wada wahina wakaita wakagoso inga Yesu ekuwaagiiavyo.

⁷ Wakamweta yuda phunda na mwanawe, wakatandika nguo zao uwanga ya phunda na Yesu akekaa uwanga yakwe.

⁸ Zumwezumwe kuu da wantu wakatandaza nguo zao mwe sia na wantu watuhu wakasenga matambi madodo dodo ya miti nayo wakayatan-daza mwe sia.

9 Zumwezumwe da wantu wekuongoao na wada wamtongea wakatoa mgutio, “Atogolwe Mwana wa Daudi! Ajaiwe uyo ezae kwa zina da Zumbe! Atogolwe Muungu uwanga!”

10 Yesu ekwengiaho Yelusalemu mzi wose wakawa na matumatu. Wantu wakawa wauzana, “Uyu ni nindai?”

11 Wantu mwe dia zumwezumwe wakagombeka, “Uyu ni Yesu, yuda muoni kulawa Nazaleti mzi wa Galilaya.”

Yesu aita he Nyumba ya Muungu

Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22

12 Aho, Yesu akengia he Nyumba ya Muungu, na kuwaguusa wose wekuwao wakagua na kutaga vintu he Nyumba ya Muungu. Akazihitua meza za wada wekuwao wahitua hea, na vigoda vya wada wekuwao wataga sua.

13 Akawamba, “Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Nyumba yangu indaiwe nyumba ya kuvika.’ Iya nywie mwiitenda phanga da wabavi!”

14 Wantu wekuwao matuntu na wekuviao wakambasa uko kwe Nyumba ya Muungu, nae Yesu akawahonya.

15 Aho, waviki wakuu na wahinyi wa miko wakakimwa muno wekuonaho vihii ekugosoavyo Yesu hamwe na kuwategeeza wana wekuwavyo walavya mgutio kwe Nyumba ya Muungu wakamba, “Atogolwe Mwana Daudi.”

16 Ivyo wakamwamba, “Ivi, wategeeza wambavyo?”

Yesu akawatambaisa, “Eehe, nateggeeza!”

Ivi khamzati kusoma Maandiko aya? “Kwa miomo ya wana wadodo na wateke, Muungu kawagoso wa mtogoe yee.”

¹⁷ Aho Yesu akawabada, akalawa chongoi ya mzi na kuita mwe phaamo ya Besania, na akagiona uko.

*Yesu aubadia lazi mti wetangwao mtini
Maliko 11:12-14,20-24*

¹⁸ Keokeo da mtungaihu Yesu ekuwaho auya mwe mzi neekawa na saa.

¹⁹ Akoona mtini khandakhanda ya sia, akautimia hehi, akini khekuona tunda dodose iya manidu. Ahoaho akaugombeka uda mtini, “Wesekuvyaa vituhu matunda misi yose!” Aho uwo mtini ukanyaa.

²⁰ Wahina wakwe wekuonaho mbui iyo wakahondomaa, wakamuuzua, “Iwa viivihii mti unu wa mtini unyaa kinyio?”

²¹ Yesu akawatambaisa, “Nawamba kwei, inga mkazumiiya na mkesekuwa na matumatu, mwadaha khio du kugosoa ivyo kwa yada yekugosokanayo kwa unu mtini, iya ata mkawamba muima unu halawe uketambike mwe mazimshindo, inda igosoke ivyo.

²² Na mkazumiiya, dodose mwendado muombeze kwa kuvika, mwenda mwekhigwe.”

*Yesu auzwa mbui ya udaho wakwe
Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8*

²³ Yesu ekwengiaho, he Nyumba ya Muungu wagookezi wa waviki na wadaa wa wantu wakamwezea ekuwaho akahinya na kugombeka,

“Wagosoa mbui izi kwa udaho wani, nae ni ndai mwe kukwekha udaho unu?”

²⁴ Yesu akawatambaisa, “Na miye nendani-wauze mbui mwenga, mkanitambaisa, na miye nendaniwambe nagosoa mbui izi kwa udaho wani.

²⁵ Ubatiizo wa Yohana, ulawa kuhi? Ulawa kwa Muungu hambu ulawa kwa wantu?” Wakavoka kuuzana wowo kwa wowo, “Tikamba ulawa kwa Muungu, endaatiuze, mbona khamwekumzumi-ya?”

²⁶ Iya tikamba, “Ulawa kwa wantu, taogoha zumwezumwe da wantu kwaviya wose wammanya Yohana Mbatiza kuwa ni muoni wa Muungu.”

²⁷ Kwaiyo wakamtambaisa, “Swie khatimanya.”

Nae Yesu akawamba, “Wala na miye khina niwambie ni kwa udaho wani natenda mbui izi.”

Msimu wa wana waidi wa kigosi

²⁸ “Nywie mwamamaakhanya viivihi? Mntu yumwe nee ana wana waidi wakigosi. Akamwamba yuda wa bos, ‘Mwanangu, ivyeo hita kwe mnda wa mizabibu ukaima.’

²⁹ Yuda mwana akamtambaisa, ‘Miye khina niite,’ bada ya mda akamamakhanya na akaita.

³⁰ Nee yuda tate akambasa mwanawe mtuhu akamwamba viyaviya. Yee akatambaisa, ‘Nenda niite Tate,’ iya khekuita.

³¹ Gatigati ya awo wana waidi ni yuhi mwe kugosoa kida ekukundacho Tati yao?”

Wakamtambaisa, “Ni yuda wa bos.”

Yesu akawamba, “Watoza ushuu na wakiyanga wao wendawaongoe kwengia mwe Useuta wa Muungu.”

³² Kwaviya Yohana Mbatiza keza kwenu na kuwaonyesha sia yedi, iya khamwekumzumiiya, akini watoza ushuu na wakiyanga wamzumia. Nywie hata mwe kuonaho ayo, khamwekuhituka na khamwekuzumiiya.

*Misimo waimi mwe mnda wa mizabibu
Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19*

³³ Yesu akamba, “Tegeezani msimo mtuhu. Nee kuwa na mntu yumwe mwenye mnda wa mizabibu. Akadizengea buha na akafuka tubwi mda ndani da kukamwiiya divai, na akazenga mnua. Naho akawekha waimi uwo mnda, na akatamba na kuita si ya hae.”

³⁴ Kisingi cha ubosi chekubuaho, akawaagiya wandima wakwe kwa wada waimi wakadoe hantu ha ubosi wakwe.

³⁵ Wada waimi wakawagwiiya awo wandima, yumwe wakamtoa na yumwe wakamkoma na mtuhu wakamtoa maiwe.

³⁶ Uyo mntu akawaagiiya wandima watuhu, wangi na wangi kusima wada wa ntambo ya bosi. Wada waimi wakawagosweeya ya viyaviya inga wezwao wa bosi.

³⁷ Kisikiizi akamwagiiya mwanawe kwao, uku amamaakhanya, na kugombeka, “Wendawamtunye mwanangu.”

³⁸ Iya wada waimi wekumwonaho ni mwanawe wakegombeka wowo kwa wowo, “Uyu nee mpazi na timkome na upazi wakwe tiudoe swie!”

³⁹ Ahoaho wakamgwiiya na kumlavya chongoi ya uda mnda wa mizabibu na kumkoma.

⁴⁰ Yesu akawauza, “Yuda mwenye mnda, endahoeze andaawatende mbwai wada waimi?”

⁴¹ Wowo wakamtambaisa, “Haika, endaawakome na uda mnda enda awekhe waimi watuhu, wendao wamwekhe hantu ha ubosi kwa kisingi chakwe.”

⁴² Yesu akawamba, “Khamzati kusoma mwe Maandiko yagombekavyo?

‘Iwe wekuemeado wazengi

Isasa diwa iwe kuu da khandakhanda.

Zumbe nee mwe kugosoa mbui inu,

Nayo ni kiozo muno umu mwetu!’

⁴³ “Nawagombeka,” “Useuta wa Muungu wendausigwe aha henu na kwekhigwa wantu wa si ntuhu wada wagosao yada yamtamizayo Muungu.”

⁴⁴ Yesu akaendee kugombeka, “Yee endaeagwe mwe iwe idi endaabondeke bondeke ntii, iya yuda dendaedingwiiye endaahondeke muno.”

⁴⁵ Wagookezi wa waviki wakuu na Mafalisayo wekutegeezaho misimo iyo wakamanya nee akawagombekea wowo.

⁴⁶ Wakoondeza sia ya kumgwiiya, iya wakao-goha zumwezumwe da wantu kwaviya wantu nee wamkauwa Yesu kuwa ni muoni.

22

Msimo wa ndoza

Luka 14:15-24

¹ Yesu akagombeka nao vituhu wada wantu kwa misimo.

² “Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na zumbwe yumwe mwekumungosoeya mwanawe ntafuno ya ndoza.

³ Akawaagiiya wandima na kuwetanga wekugonekwao weze kwe ndoza, iya wekugonekwao khawakukunda kweza.

⁴ Naho akawaagiiya wandima vituhu wawambe wada wekugonekwao, ‘Isasa ntafuno iikwa kae khande. Na nyama za njeku na wesao kudahaa vitana kia kintu kiikwa kae!’

⁵ Iya wowo khawekupatiiiza, wakahauka, yumwe kaita tanga kwakwe na mtuhu kwe biashaa zakwe,

⁶ na watuhu wakawagwiiya wakawatoa na kuwakoma.

⁷ Yuda Seuta akakimwa, akawaagiiya maasikai wakwe wakawadagamize wada wakomaji na kubananga mzi wao kwa moto.

⁸ Aho akawamba wandima wakwe, ‘Ntafuno ya ndoza itayali, iya wekugonekwao wakaemea kweza.

⁹ Hitani mwe baabaa na wowose wendao muwabwiiye wetangani weze kwe ndoza,’

¹⁰ wada wandima wikalawa na kuita mwe baabaa, wakawaika hamwe wantu wose, wafyaimi na wedi. Nyumba ya ndoza ikamema wageni.

¹¹ “Seuta ekwengiaho kuwakauwa wageni akamwona mntu yumwe ambae khekuvaa gwanda da ndoza.

¹² Seuta akamuuzi, ‘Mmbuya, kwengia viivihi uku khuna gwanda da ndoza?’ Yuda mntu khekuwa na dakugombeka.

¹³ Ahoaho Seuta akawamba wandima, 'Mzengetezeni sigi za mwe miundi na mwe mikono mkamwase chongoi kwe kiza, uko endaaiye na kuuma meno.' "

¹⁴ Yesu akabindiizia kwa kugombeka, "Wantu wekwetangwao ni wangi, iya wekusagulwao ni-wacheche."

*Yesu auzwa mbui kuiha ushuu
Maliko 12:13-17; Luka 20:26*

¹⁵ Nee Mafalisayo wakahauka na kuita sia ya kuteganya wendavyo wamgwiye Yesu kwa ntamwiizi zakwe.

¹⁶ Aho wakawaagiiya wahina wao hamwe na wahina wa kizumwezumwe cha Mahelode. Wakamuza, "Mhinyi, tamanya wee ni mntu yedi na wahinya sia ya Muungu ya wantu kugosoa yekuwayo yedi, khumwogoha mntu yoyose kwa-mana ya ukuu wakwe na ukuu wakwe kwako khio kintu.

¹⁷ Haya tambie wee waona viivihi? Ni vyedi kumuiha ushuu kwa seuta mkuu wa Lumi hambu tisekumuiha?"

¹⁸ Yesu akamanya nteganyi zao za ufyaimi akawagombeka, "Nywie ni wahokho, kwambwai mwanigeeza kwa kunihega?"

¹⁹ Nionyeshani iyo sensi iihayo ushuu." Nawo wakamwekha sensi mwenga.

²⁰ Ahoaho, Yesu akamuza, "Cheni na magondo aya ni ya ndai?"

²¹ Wakatambaisa, "Ni seuta mkuu wa lumi." Aho Yesu akawamba, "Ya seuta mkuu wa lumi mwekheni seuta mkuu wa lumi na ya Muungu mwekheni Muungu."

²² Wekusikiavyo ivyo nee wahondomaa, wakambada wakaita.

*Yesu auzwa mbui ya uyuyuko
Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40*

²³ Msi uwouwo wamwe wa Masadukayo wagombekao wekufao khawayuyuka vituhu wakamtimia Yesu.

²⁴ Na kumwamba, “Mhinyi, Musa kagombeka mntu inga akategua na akauya na nyuma na khakubada mwana, yakundigwa nduguye amtegue uyo mvyee mwekufiwa ni mgosi, ili ampatie wana.

²⁵ Hanu hetu nee kuwa na wandugu mfungate. Wabosi kategua nee auya na nyuma na khekujaiwa mwana, akadoigwa ni nduguye uyo mvyee mwekufiwa ni mgosi.

²⁶ Vikagosoka ivyoivyo kwa ndugu wakaidi na wantatu, adi wose mfungate.

²⁷ Bada ya ndugu ao wose kuuya na nyuma na yuda mvyee nae akauya na nyuma.

²⁸ Wendaho ubue uwo msi wa uyuyuko wendaho wayuyuke mvyee uyo endaawe ni mkaza ndai wamwe wa wada wandugu mfungate? Kwaviya wose mfungate nee wamtegua.”

²⁹ Yesu akawatambaisa, “Nywie mwaga kwaajii khammanya Maandiko ya Muungu wala udaho wa Muungu.

³⁰ Kisingi wantu wendaho wayuyuke khawana wategulwe wala kutegua, iya wendawawe inga wandima wa uwanga kwa Muungu.

³¹ Iya kwa ida mbui ya wantu kuyuyuka tambe khamzati kusoma yada ekuwagombekayo Muungu?

³² 'Miye ni Muungu wa Iblahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo!' Yee khie Muungu wa wekuuyao na nyuma, iya ni Muungu waugima."

³³ Yada mazumwezumwe ya wantu yekutegeezaho mahinyo yakwe wakahondo-mazwa muno.

Amlu kuu

Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28

³⁴ Mafalisayo wekusikiaho kuwa Yesu kawatwi-iza Masadukayo, na wakakintana hamwe.

³⁵ Yumwe wa Mafalisayo ambae amanya miko, akamuiza Yesu kwa kumgeza.

³⁶ "Mhinyi mwe miko ni amlu ihi yekuwayo kuu?"

³⁷ Yesu akamtambaisa, " 'Mkundise Zumbe Muungu yako kwa moyo wako wose na muye wako wose na kwa akii zako zose.'

³⁸ Inu nee amlu kuu na ya bosi.

³⁹ Yakaidi yaigana na inu, 'Mkundise mntu yoyose inga wekundisavyo wee mwenye.'

⁴⁰ Miko yose ya Musa na mahinyizo ya Waoni zizengwa na amlu izi mbii."

Mbui ya Klistu mwohozi

Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44

⁴¹ Kisingi Mafalisayo wekukintanaho hamwe, Yesu akawauza.

⁴² "Nywie mwaona viivih kuusu klistu mwohozi? Yee ni mwana wa ndai?"

Wakamtambaisa, "Yee ni mwana ya Daudi."

⁴³ Yesu akawauza, “Yadahika viivihi Daudi akaongweewa na Muye wa Muungu amwetange Klistu ni ‘Zumbe?’ Kwaviya kagombeka,

⁴⁴ ‘Zumbe kamwamba Zumbe yangu,

Ekaa he mkono wangu wa kuume

Adi nendaho niwavote wamasa wako.’

⁴⁵ Akawa Daudi amwetanga Klistu ‘Zumbe’, yadahika viivihi Daudi kuwa mwanawe?”

⁴⁶ Khahana mntu yoyose mwekudaha kumtambaisa Yesu mbui iyo, na kuvokea msi uwo khahana mwekudaha kugeeza kumuuza vituhu dodose.

23

*Yesu awaakia wahinyi wa Miko na Mafalisayo
Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46*

¹ Naho Yesu akawamba wada wantu wangi na wangi wekuwao aho, hamwe na wahina,

² “Wahinyi wa Miko na Mafalisayo nee wekwekhigwao udaho wakusosoa miko ya Musa.

³ Ivyo tozani na mtongee dodose wendado wawagombekee. Iya mwesekutongea yada wayagosoayo, kwaviya wowo khawayatongea yada wayahinyayo.

⁴ Wadoa maafuushi yazamayo na kuwabadika wantu mwe mawega, akini wowo wenye khawakunda kuidon'ta hata kwa chaa wadahe kuyenua.

⁵ Wao wagosoacho mbui zao zose ili kwakweonyesha he meso ya wantu. Kwaviya wavaa kwenye vyeni vyao na mwe mikono yao ntii khuu za babu ambavyo viandikwa miko ya Musa, na kuomeea mafundo mwe magwanda yao.

⁶ Wakunda kwekaa phasi za kutunywa mwe ntafuno na vigoda vya kutunywa mwe Nyumba za kukintania Wayahudi.

⁷ Wakunda kuuguswa kwa kutunywa gwiiyo na nakwetangwa na wantu. 'Mhinyi.'

⁸ Iya nywie wantu wasekuwetanga 'Mhinyi.' Kwaviya mhinyi yenu ni yumwedu, na nywie wose ni ndugu.

⁹ Nahodu mwesekumwetanga mntu yoyose 'Tate' hana mwe inusi kwaviya Tate yenu ni yumwedu, mweuko uwanga kwa Muungu.

¹⁰ Naho mwesekwetangwa 'Wagookezi,' Kwaviya mgookezi yenu ni yumwedu nee Klistu.

¹¹ Na mntu yoyose ambae akunda kuwa mgookezi, akundigwa awe awagosoeya ndima wenziwe.

¹² Na mntu yoyose egosoaye kuwa mkuu Muungu enda amtende mdodo na yoyose etendae mdodo Muungu enda amtende mkuu.

Yesu awawakia wahokho

Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47

¹³ "Mmbwii yenu, wahinyi wa miko na Mafalisayo mwekuwao wahokho! Uvi muuvugaa wa Useuta wa Muungu hemeso ya wantu. Nywie wenye khamwengia umo, naho khamuwabada watuhu wakundao kwengia wengie.

¹⁴ Mmbwii yenu wahinyi wa miko na Mafalisayo nywie wahokho! Mwada khande mwe nyumba za wavyee wekufiwao ni wagosi, nywie mwetenda kuwa ni wedi mwavika kisingi kilea-cho. Kwaajii iyo mwenda mwekhigwe sugusa khai.

¹⁵ “Mmbwii yenu, wahinyi wa miko na Mafalisayo, wahokho! Mwatamba mwe mazimshindo na mwesanga khavu ili mmuohoe mntu esae kuwa Myahudi awe Myahudi mkabinda awatongea nywie, iya mkabinda kumpata mwamgosoawe mntu akundigwae kuita mwe si ya moto wesao kukomeka inga nywie wenye.

¹⁶ “Mmbwii yenu, wagookezi matuntu! Nywie mwahinya, ‘mntu akaaha kwa Nyumba ya Muungu khio kintu, iya akaaha kwa zahabu yekuwayo mwe Nyumba ya Muungu kuaha kwakwe kwenda kumtoze.’

¹⁷ Nywie matuntu wahezi! Kihi ambacho ni cha mana muno, ni zahabu hambu Nyumba ya Muungu yekugosoayo iyo zahabu iwe ya Muungu!

¹⁸ Naho mwahinya mntu akaaha kwa ingo da kulaviya malavyo khio kintu, iya akaaha kwa funge ikuikwayo uwanga ya ingo, kuaha kwakwe uko kwamtoza.

¹⁹ Nywie matuntu kweikwei! Ni kihi chekuwacho kikuu muno. Ni funge hambu ingo ambado dagosoa iyo funge iwe ya Muungu.

²⁰ Kwaiyo mntu aahae kwa ingo da kulaviya malavyo, kuaha kwa ido ingo na vintu vyose vyekuwavyo uwanga yakwe.

²¹ Na aahae kwa Nyumba ya Muungu, kaaha kwa iyo Nyumba ya Muungu na yuda ekaae ndani yakwe.

²² Na aahae kwa uwanga kwa uwanga kwa Muungu, aaha kwa kigoda cha kiseuta cha Muungu na kwa uyo ekaae uwanga yakwe.

²³ “Mmbwii yao, wahinyi wa miko na Mafalisayo, wahokho! Mwawatoza wantu zaka ya mani ya halufu ntana, na binzali, na bwache, na uku mwabada mbui za miagiiyo inga viya haki na mbazi na uzumizi. Aya nee asa mkundigwayo kuyagoso na mweyekujaa yada matuhu.

²⁴ Wagookezi matuntu! Mwalavya nisi mwe vyakudomeea, akini mwakhia ngamia!

²⁵ “Mmbwii yenu Wahinyi wa Miko na Mafalisayo wahokho! Mwasunta kikombe na kalai kwa chongoi, iya ndani mwabada kumema vintu mwe kupatavyo kwa kuwahoka wantu na uchoyo.

²⁶ Nywie Mafalisayo matuntu! Vokani kusunta kikombe ndani, na chongoi chendakiwe kisuntika.

²⁷ “Mmbwii yao wahinyi wa miko na Mafalisayo nyie wahokho! Mwaigana na mambia yekusiswayo nchokaa ambayo kwa chongoi yakaulwa kuwa ni matana, akini umo ndani yamema mavuha ya vimba na kia namna ya usama.

²⁸ Viyaviya kwa chongoi nywie mwaonekana kuwa ni wantu wedi, akini kwa ndani mmema uhokho na kia namna ya ufyaimi.

Yesu awamba mafalisayo sugusa yao yezayo

Luka 11:47-51

²⁹ “Mmbwii yenu wahinyi wa miko na Mafalisayo, wahokho. Mwayazengea mambia ya waoni na mwayazengea na kuhamba mbia za wantu wedi,

³⁰ nywie mwagombeka, inga nee tiwaaho kisingi cha wadaa wetu nee khatokutongean na mwe ukomaji wa waoni!”

³¹ Ivyo mwesemea wenye kuwa nywie ni uvyagwa wa wantu wekukomao waoni

³² Aya iiganizeni ndima ida wadaa wenu wekuivokayo.

³³ Enywi uvyazi wa mdudu mwenye sumu! Mwendamdahe viivihi kuhepa sugusa ya si ya moto wesao kukomeka misi yose kwesiho kiisikizi?

³⁴ Nee mana miye nawegaiya nyie waoni, wantu wenye akii na wahinyi, mwenda muwakome na kuwagong'ondea he mhamba na wamwe wao, na watuhu mwendamuwatoe ngoda mwe nyumba za kukintania Wayahudi na kuwaguusa kwa kia mzi.

³⁵ Ivyo lawama yose inda iwapate kwaajii ya phome yose ya wantu wedi wa Muungu yekwetiwayo uwanga ya inusi, kuvokea phome ya Abeli ambae khekuwa na hatia hadi ida ya Zakalia, mwana wa Balakia ambae mumkoma he Nyumba ya Muungu gatigati ya hantu hang'azi ha ingo.

³⁶ Nawamba kwei, wantu wa kivyazi iki chendachekhigwe sugusa kwaajii ya mbui izi.

*Yesu ekuwakundisavyo wantu wa Yelusalemu
Luka 13:34-35*

³⁷ “Nywie wantu wa Yelusalemu! Nywie wantu wa Yelusalemu! Uwakomae waoni wa Muungu na kuwatambikia maiwe wada wose wekuagiiwao aha hako. Maa nyingahi khigeeza kuwaika hamwe wana wako kwangu, inga via nguku awatamiiavyo wanawe asi ya mawawa yakwe, akini khamwekukunda.

³⁸ Kauwa Muungu endaaibade Nyumba yenu yenda ibomolwe na kubadwa ukiwa.

³⁹ Nakwamba, khuna unikauwe vituhu hadi kisingi wendaho ugombeke, 'Ajaiwe uyo ezae kwa zina da Zumbe.' "

24

Yesu atamwiiya kubanangwa kwa Nyumba ya Muungu

Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6

¹ Yesu akalawa he Nyumba ya Muungu, wahina wakwe wakamtimia na kumwonyesha mazengo ya Nyumba ya Muungu.

² Yesu akawamba, "Ni sawa, mwadaha kuyakauwa aya yose! Kwei nawamba, khahana hata iwe dimwe dendado disigae uwanga ya iwe tuhu, kia iwe dendadibomolwe."

Suuba na usuumizi

Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19

³ Yesu ekuwaho kekaa he muima wa Mizaituni, wahina wakwe wakamtimia Yesu ili wawe ikedu, wakamuza, "Tambie, mbui izi zendazilawiiye ini, na ni ntangio ihi ya kweza kwako na ntangio ya kisikiizi cha inusi ni mbwai."

⁴ Yesu akawatambaisa, "Kuwani meso mntu asekuwatiya.

⁵ Kwaviya wangi wendaweze na wendawatu-miye zina dangu na kugombeka, 'Miye nee Klistu, nao wenda wawatiye wangi.' "

⁶ Mwenda mtegeeze mbui za khondo na ufukufuku wa khondo kauweni mwesekuogoha, kwaviya aya yakundigwa yalawiiye, iya kia kisikiizi chenye khakizati.

⁷ Wantu wa si mwenga wenda watoane khondo na wantu wa si ntuhu, wantu wa useuta umwe wenda watoane khondo na wantu wa useuta mtuhu. Kwendakuwe na saa na mizingizo mwe hantu mbaimbai mwe inusi.

⁸ Yose ayo ni inga usungu wa bosu wa kwefungua mwana.

⁹ “Naho mwenda muemewe na wantu na kuwasuumiza na kukomwa. Wantu wa Si zose wenda wawakime kwaajii kunizumiia miye.

¹⁰ Naho wangi wenda wabade kuzumiia kwao na wendawahitukane na khawana wakundisane katu.

¹¹ Wendawalawiiye waoni wangi wa uhokho, nao wenda wawatiiye wantu wangi.

¹² Naho ukundiso wa wantu wangi wenda uhungue, kwaajii mavigaviga yenda yawe yamema.

¹³ Na yoyose endaeagooke mwe untintimavu adi kisikiizi, uyo nee endaeaoholwe.

¹⁴ Mbui Yedi ya useuta wa Muungu inda ibikiwe mwe inusi yose, ili wantu wose waimanye nee kisikiizi chendahocheze.

Suuba kuu

Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24

¹⁵ “Ivyo mwendaho muone mbui ya kutisa na dietado ubanasi, digooka he Nyumba ya Muungu inga ekugombekavyo muoni Danieli, ivyo kia asomaye na amanye mbui iyo.”

¹⁶ Aho, wada wekaao Uyahudi waguukie he miima.

¹⁷ Yoyose mwe uwanga ya taa da nyumba yakwe asekuseeya kudoa chochose kulawa mwe nyumba yakwe.

¹⁸ Ekuwae tanga asekuuya kaya kudoa gwanda dakwe.

¹⁹ Mmbwii yao wakina mmaa wekwenuao maifu na waokhesao misi iyo!

²⁰ Ombezani Muungu kuguuka kwenu kusekuwa kisingi cha khusi hambu Msi wa Kuhumuiza.

²¹ Kwaviya kisingi icho chendakiwe na suuba khuu ambayo khaizati kulawiia kuvokea aho bosi wa inusi adi ivyeo, wala khakina kilawiiye vituhu.

²² Iya Muungu kahunguza misi izo, inga khekugosoa ivyo khahana mntu ambae nee kaoholwa, na Muungu kazihunguza kwaajii ya wantu wakwe ekuwasaguwao.

²³ “Kisingi icho mntu yoyose akawamba, ‘Klistu, yuhanu!’ Hambu ‘Yuhada,’ msekuzumiiya.”

²⁴ Kwaviya wendawalawiiye wantu wetangao Klistu akini khio, naho wendawalawiiye waoni wa uhokho. Wendawagosoe ntangio na vi-hii vikuu vya kudaha kuwaza, vikadahika hata wekusagulwao ni Muungu.

²⁵ Kauwani! Khibindiiza kuwahaza kae kabla mbui izo khazizati kulawiia.

²⁶ “Kwaiyo, mntu yoyose akawamba, ‘Klistu yuuko he nyika, msekuita.’ Hambu wakagombeka, ‘Klistu yuuko gati, msekuzumiiya.’

²⁷ Kwaviya inga umbauwa umuikavyo kulawa awiyo da zua adi engiiyo da zua, nee ivyo vyendavyoviwe kweza kwakwe Mwana wa Mntu.

²⁸ “Hada weiho mzoga, neaho wakintanaho tai.

*Kweza kwakwe Mwana wa Mntu
Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28*

29 “Maa misi iyo za suuba zendaho zemboke, Muungu endaadihitue zuwa kuwa kiza na mweenge nayo khaina ilavye mng’ao na ntoondo zendazigwe kulawa uwanga, viyaviya endaazisingise nguvu za uwanga.

30 Aho wenda uoneke ntangio ya Mwana wa Mntu uwanga kwa Muungu na wantu wose mwe inusi wenda watoe bwaimbo, wenda wamwone Mwana wa Mntu akeza uwanga ya maangwi ya uwanga kwa Muungu kwa udaho na ukuu mwingi.

31 Nae endaawaagiiye wandima wa uwanga kwa Muungu uku watoa gunda divumado muno, nao wendawawaike hamwe wekusagulwao ni Muungu kulawa phande zose nne za inusi, kulawa kisikizi iki cha inusi adi kisikizi kituhu cha inusu.

*Kwehinya kulawa kwa mti wetangwao mtini
Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33*

32 “Mwehinye kulawa kwa mti wa mkuyu, muonaho matambi yakwe yamema mani, mwanany kisingi cha fua kibua.

33 Ivyoivyoy, mwonaho mbui izo zikagosoka mmanye kuwa Seuta yuhehi muno.

34 Nawamba kwei, wantu wa kivyazi iki khauna wemboke kabla ya mbui izo khazizati kulawiiya.

35 Uwanga kwa Muungu na inusi zendazemboke, iya mbui zangu khazina zemboke katu.

*Khahana amanyae msi wala saa
Maliko 13:32-37; Luka 17:32-37; Luka 17:26-30,34-36*

³⁶ “Kwa mbui ya msi uda na saa ida khahana amanyae, ata wandima wa uwanga kwa Muungu wala Mwana, iya Tate ikedu nee amanyae msi uwo.

³⁷ Inga yekuwavyo kisingi cha Nuhu, nee vyendavyoviwe kweza kwakwe Mwana wa Mntu.

³⁸ Kwaviya kisingi icho, kabla ya mazi mangi kuigubika inusi, wantu neewawa wakada na kudomea, wakategua na kutegulwa, hadi Nuhu ekwengiaho mwe ida Safina.

³⁹ Khawokumanya kuna mbwai hadi yada mazi mangi yekulawiiyaho, kuwakumba wose. Nee vendavyoviwe kisingi Mwana wa Mntu endahoeze.

⁴⁰ Kisingi icho wantu waidi wendawawe tanga yumwe endaadoigwe na mtuhu endaabadwe.

⁴¹ Wavyee waidi wendawawe wakabunduga khande, yumwe endaadoigwe na mtuhu endaabadwe.

⁴² Ekauweni, kwaviya khammanya msi endahoeze Zumbe yenu.

⁴³ Iya mmanye mbui inu, inga mwenye nyumba ati nee kamanya msi mbavi endahoabue, nee akacheeza, wala khekuwa aibadie nyumba yakwe itulwe.

⁴⁴ Viyaviya nanywi mwekae meso, kwaviya Mwana wa Mntu endaeze saa mwesayokuikauwiya.

*Mndima mkwei na mweyekuwa mkwei
Luka 12:41-48*

⁴⁵ “Nindai mndima mkwei na mwenye akii, ambae zumbe yakwe endaamwiike agookee weziwe na awekhe khande kwa kisingi chakwe?

⁴⁶ Yendaiwe vyedi mndima uyo ambae zumbé yakwe endahoeze endaambwiiye agosoa ivyo.

⁴⁷ Nawamba kwei, endaamwiike mndima uyo agookee vintu vyakwe vyose.

⁴⁸ Inga mndima ni mfyaimi akegombekea mwe moyo, 'Zumbé yangu endaacheewe kuuya,'

⁴⁹ nae akavoka kuwatoa wandima weziwe, na kuvoka kuda na kudomea hamwe na wakozi,

⁵⁰ zumbé yakwe mndima uyo endaeze msi ambao mndima khamkauwiiya na saa ida ambayo khaimanya.

⁵¹ Endaamsuumize vifyaimi na kumwiiika hamwe na wahokho. Uko kwendakuwe na ndio na kuuma meno kwa usungu.

25

Msimo wa wandee kumi dimwe

¹ "Useuta wa Muungu wendauigane na wandee kumi dimwe wekudoao taa zao, na wakaita kumhokea zumbé wa ndoza."

² Washano nee niwahezi na washano wawa wenye akii.

³ Wada wahezi wadoa taa zao, iya khawekudoa mavuta ya kuomeea,

⁴ Iya wada wenye akii wadoa taa zao na mavuta ya kuomeea mwe nchupa zao.

⁵ Kwaviya mteguzi kacheewa kweza, wada wandee wose wakasikha na wakagona.

⁶ "Kio kikuu kukawa na vuzo, 'Homgwiiyo, homgwiiyo! Mteguzi eza, hitani mkamhokee.'

⁷ Aho wada wandee wose wakenuka wakaziika vitana taa zao.

⁸ Wada wahezi wakawamba wada wenye akii, 'Tipangieni mavuta kwaviya taa zetu zafa.'

⁹ Akini wada wenye akii wakawamba, 'Khayanayatitoshe nywie na swiswi! Ni ebae mwiite kwa watagao mavuta mkague wenye!'

¹⁰ Aho wada wandee wahezi, wakaita kugua mavuta. Uku nyuma mteguzi akabua, na wada wekuwao watayali wakengia hamwe nae mwe nyumba ya wiya, na uvi ukavugalwa.

¹¹ "Yekwembokaho ayo wada wandee watuhu wakeza, na kwetanga. 'Zumbe, Zumbe, tivuguiye uvi!'

¹² Akini yee akawatambaisa, 'Nawamba kwei,' khiwamanya nywie."

¹³ Ahoaho Yesu akawamba, "Ekauweni, kwaviya khamanya msi wala saa.

Msimo wa wandima watatu

Luka 19:11-27

¹⁴ "Naho Useuta wa Muungu inga mntu yumwe mwe kukunda kutamba, akawetanga wandima wakwe, akawekha vintu vyakwe.

¹⁵ Akamwekha kadii ya udaho wa kia yumwe, yumwe vifuko vya hea vishano na mtuhu vifuko vya hea viidi na mtuhu kifuko cha hea kimwe, na ahoaho akatamba.

¹⁶ Yuda mwe kwekhigwa vifuko vya hea vishano akazigosoeya biashaa zikavyaa vifuko vya hea vishano ntuhu.

¹⁷ Viavia yuda mwe kwekhigwa vifuko vya hea viidi nazo zikavyaa vifuko vya hea vituhu.

¹⁸ Iya yuda mwe kwekhigwa kifuko cha hea kimwe, yee akaita akafuka tubwi na kuifukia kia kifuko cha hea ya zumbe yakwe.

19 “Yekwembokaho kisingi kilehacho, yuda zumbe wa wada wandima akauya, na kugosoa ntaazia nao.

20 Yuda mindima mwe kwekhigwa vifuko vishano vya hea akeza uku kaeta vifuko vishano vya hea zekuongezekazo. Akagombeka. ‘Zumbe kunekha vifuko vishano vya hea, kauwa kiongeza mituhu mishano.’

21 Zumbe wakwe akamwamba, ‘Vyedi mindima yedi, nee kuwa yedi kwa vintu vicheche, ninda nikuike uwe mgookezi kwa vintu vingi. Soo ushiiki nyemi ya zumbe yako!’

22 Yuda mwekwekhigwa vifuko viidi vya hea mbii nae akeza. Akagombeka, ‘Zumbe kunekha vifuko viidi vya heya mbii. Kauwa kieta vifuko vituhu viidi.’

23 Zumbe yakwe akamtambaisa, ‘Kutenda vyedi muno mindima yedi na kuwa mzungu mwe mbui ndodo, nendanikuike kuwa yedi kwa vintu vingi. Soo ushiiki mwe nyemi ya zumbe yako!’

24 Naho yuda mindima mwekwekhigwa kifuko kimwe cha heya akeza na kugombeka, ‘Zumbe, namanya kuwa wee ni mntu utogae, wabonda kwesiho kuhanda na kukisanya kwesiho kwetiya mbeyu.

25 Khikuogoha kwaza kifiko chako cha hea, na khiifisa kifuko kimwe cha heya yako mwe sanga. Doa kifuko kimwe cha heya yako.’

26 Zumbe yakwe akamwamba, ‘Wee ni mindima mfyaimi na mbwa! Kumanya kuwa, miye nabonda hantu ambaho nchekuhanda, nadoa hantu ambaho nchekwetiya mbeyu.

²⁷ Kukundingwa kuika kifuko cha hea kwa walavyao nyongeza, na miye mwe kifuko changu nee khipata nyongeza.

²⁸ Haya mhokeni icho kifuko cha hea mkamwekhe yuda mwenye vifuko kumi.

²⁹ Kwaviya mwena endaekhigwe na ngeeko. Na yuda mwesena hata kia enacho endaahokwe.

³⁰ Mtambikeni uyu mndima mfyaimi chongoi mwe kiza! Uko kundakuwe na ndio na kuuma meno kwa usungu.'

Kuamwiiwa kwa kisikiizi

³¹ "Mwana wa Mntu endahoeze na ukuu wakwe na wandima wa Muungu wakawa hamwe nae, aho endaekae mwe kigoda chakwe cha Useuta na ukuu.

³² Wantu wa si zose wendawakintane hemešo yakwe, nae enda awaike wantu inga via mwiisi awaikavyo ngoto hantu hakwe na mbuzi hantu hakwe.

³³ Aho endaawaike ngoto phande ya kuume na mbuzi phande ya kumoso.

³⁴ Naho Seuta endaawambe wada wa phande ya kuume, 'Soonu nywie mwekujaiwao na Tate yangu, hokeani Useuta mwekuikiwao kae kuvokea kugosolwa kwa inusi.

³⁵ Kwaviya nekhiwa na saa, mkanekha khande, na nekhiwa na khiu mkanidomeza na nekhiwa mgeni mkanihokea,

³⁶ nekhiwa mwazi mkanivika magwanda na nekhiwa mtamu mkeza kunikauwa na nekhiwa mwe kifungoni mkeza kunivuiya.'

³⁷ Aho awo wantu wedi wenda wamtambaise na kumwamba, 'Zumbe ni ini, tekukuonaho una

saa tikakwekha khande hambu ukawa na khiu tikakudomeza mazi?

³⁸ Ni ini tekukuonaho umgeni na swie tikakuhokea na tekukuonaho umwazi tikakuvika magwanda?

³⁹ Na ni ini tikuona ukawa mtamu tikeza kukukauwa hambu wekuwaho mwe kifungo tikeza kukuvuiya.'

⁴⁰ Nae Seuta endaawatambaise, 'Kwei nawamba, chochose mwekuwagosweado wamwe wa awa wandugu zangu mnigosweeya miye!'

⁴¹ "Ahoaho endaawambe wada wekuwao phande yakwe ya kumoso, haukeni aha hangu, nywie mwe kubadiwao lazi, hitani mwe moto wa misi zose kwesaho kukomeka na wekuikwao kae kwaajii ya ibiisi na wandima wakwe!

⁴² Kwaviya nekhiwa na saa khamwekunekha khande na nekhiwa na khiu khamwekunikidomeza mazi;

⁴³ Nekhiwa mgeni nywie khamwekunihokea, na nekhiwa mwazi khamwekunivika magwanda na nekhiwa mtamu khamwekweza kunikauwa, na nekhiwa mwe khiwa mwe kifungo khamwekweza kunivuiya."

⁴⁴ Wowo wenda wamtambaise, "Zumbe, ni ini, tekukuonaho una saa na khiu, hambu ukawa mgeni na umwazi, na ukawa mtamu, na ukawa mwe kifungo, khatikweza kukuambiza?"

⁴⁵ Nae endaawatambaise, "Nawamba kwei kiya mwekuemeavyo kumwambiiza yumwe wa wadodo awa mwemea kuniambiiza miye."

⁴⁶ "Awa wendawaite kwe usuumizi wa misi zose zesazo kuwa na kisiikizi, na wada wantu

wedi wenda waite kwe ugima wa misi zose zesazo kuwa na kisiikizi.”

26

Nteganyi za kumkoma Yesu

Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53

¹ Yesu ekubindaho kuwahinya ayo yose, akawamba wahina wakwe,

² “Mwamanya kuwa bada ya misi miidi indaiwe ni sikukhuu ya Pasaka, na Mwana wa Mntu endaalavigwe ili agong'ondewe mwe mhamba.”

³ Naho wagookezi wa waviki wakakintana hamwe kwe ukumbi wa Mviki Mkuu zina dake Kayafa.

⁴ Wakagoso nteganyi wendavyo wamgwiiye kwa sii kwa unyanyi na kumkoma.

⁵ Iya wakamba, “Isekuwa kisingi cha sikukhuu ama khivyo kunda kulawiiye khumbizi kwa wantu.”

Yesu etiiwa mavuta uko Besania

Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8

⁶ Yesu ekuwaho Besania kaya kwa Simoni, mwekuwa na utamu wa nyoka.

⁷ Mvyee yumwe mwekuwa na nchupa ya iwe yetangwayo alibasta yenye mavuta yanukhiayo vitana ya yombe khuu, akamtimia hada Yesu ekwekaaho ada khande, na akamwetiiya ayo mavuta mwe mtwi.

⁸ Wahina wakwe wekuonaho ayo wakakimwa na kugombeka, “Kwambwai taza hea ivi!

⁹ Mavuta aya nee yatagwa kwa yombe khuu, na hea izo wekhigwe wakiwa.”

10 Yesu akamanya mamakhanyi zao, akawamba, “Kwambwai mwampisha uyu mvyee? Yee kanigosoeya mbui yedi.

11 Wakiwa mnao misi yose, iya miye khamna muwe nami misi yose.

12 Mvyee uyu kanitiiya mavuta ili niwe tayali kwa maziko yangu.

13 Nawambeni kwei, hohose mweinusi ambaho Mbui Yedi yendaibiikiwe, kintu iki ekugosoacho mvyee uyu chendakitamwiiwe kwa khumbuso yakwe.”

*Yuda Isikaliote amhituka Yesu
Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6*

14 Naho Yuda Isikaliote, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi, akaita kwa wag-ookezi wa waviki,

15 akawamba, “Mwendamnekhe mbwahi nendahonimhituke Yesu kwenu?” Wakamtaazia ntii makumi matatu ya madini ya feza.

16 Kuvokea kisingi icho Yuda Isikaliote akaondeza phasi ya kumhituka Yesu.

Yesu ada khande ya Pasaka hamwe na wahina wakwe

Maliko 14:12-21; Luka 22:7-23; Yohana 13:21-30

17 Msi wa bosi ya sikukhuu ya mabumunda yesayo kugewa hamila, wahina wakaita kwa Yesu na kumuiza, “Wakunda tikuikie kuhi khande ya Pasaka?”

18 Yee akawatambaisa, “Hitani mwe mzi kwa mntu yumwe, na mmwambe, ‘Mhinyi amba kisingi changu kibua, mwe nyumba yako

nakunda niide khande ya Pasaka hamwe na wahina wangu.' "

¹⁹ Wahina wakatenda inga Yesu ekuwaagi-iavyo, wakaandaa khande ya Pasaka.

²⁰ Yekubuaho guoni, akekaa asi hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi.

²¹ Wekuwaho wakada, Yesu akawamba, "Nawambeni kwei, yumwe yenu endaanihituke."

²² Wahina wakaungumia muno, wakavoka ku-uza yumweyumwe, "Ni miye Zumbe?"

²³ Yesu akawatambaisa, "Agintae bumunda hamwe na miye mwe wiga nee endae anihituke.

²⁴ Mwana wa Mntu aita zakwe inga Maandiko yagombekavyo, iya mmbwii yakwe mntu yuda amhitukae Mwana wa Mntu! Neeiwa ebae kwa mntu uyo inga khekuvyaigwa."

²⁵ Yuda Isikaliote ambae nee mwe kumhituka akamuiza, "Mhinyi! Ivi ni miye?" Yesu akamtambaisa, "Ehe weye mwenye kugombeka".

Khande ya Zumbe

Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25

²⁶ Wekuwaho wakada, Yesu akadoa bumunda akamtogoa Muungu, akadibendua akawekha wahina wakwe akamba, "Doani mde unu nee mwii wangu."

²⁷ Akakidoda kikombe cha divai akamtogoa Muungu akawekha akamba, domeani wose,

²⁸ "Inu nee phome yangu iyonyeshayo Agane dangu ni dakwei, phome yetiwayo kwaajii ya wantu wangi kwa kuwausia mavigaviga.

²⁹ Nawamba, khina nidomee vituhu divai ya mzabibu adi msi uda nendaho nidomee mphyaa

hamwe na nywinywi mwe Useuta wa Tate yangu.”

³⁰ Wekubindaho kutoa wiya, wakahauka wakaita mwe muima wa mizeituni.

Yesu amba pwii Petulo endavyoamuemee

Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38

³¹ Aho Yesu akagombeka, “Kio cha ivyeo nywie wose mwendamniguuke kwaviya Maandiko yagombeka, ‘Muungu endamtote mwiisi na tintimo da ngoto dendadiangadike.’

³² Iya bada ya miye kuyuyuka nendaniwaongwee uko Galilaya.”

³³ Petulo akamwamba Yesu, “Wose wakakubada miye katu khinanikubade.”

³⁴ Yesu akamwamba Petulo, “Kwei nakwamba, kio iki zogoo khadizati kukema wendauniemee maa ntatu.”

³⁵ Petulo akamwamba, “Hata nikakudigwa niuye na nyuma hamwe nawe khinanikubade katu.” Wada wahina watuhu wose wakatamwiya viyaviya.

Yesu avika uko Getisemane

Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46

³⁶ Yesu akaita hamwe na wahina wakwe adi hantu ekwetangwaho Getisemani akawamba, “Ekaeni hanu, miye naita kuvika.”

³⁷ Akamdoa Petulo hamwe na wada wana waidi wa Zebedayo, akavoka kuwa na usungu na uku aona kiyangayanga,

³⁸ aho akawamba, “Nina usungu muno mwe moyo ata nihehi na kuuya na nyuma, ekaeni hanu na msekugona na muwe hamwe na miye.”

³⁹ Aho akaita mbee kidogo akagonea ifu, akavika akamba, “Tate yangu, usekutenda nengie mwe masuumizo yezayo isasa, khio inga nikundavyo miye iya inga ukundavyo wee.”

⁴⁰ Akawatimia wada wahina akawabwiiia wagoni, neamuza Petulo, “Yaani khamwekudaha kucheza hamwe na miye hata saa dimwe?”

⁴¹ Msekugona iya vikani msekweza kwengia mwe mageezo. Kwaviya muye wakunda akini mwii unyong'onyea.”

⁴² Akaita vituhu maa ya kaidi akavika, “Eee Tate yangu, ikawa khaidahika kuyembokea maasumizo haya makuu, naho ugosoe ukundavyo wee.”

⁴³ Akawatimia vituhu akawabwiiia wagoni, kwaviya nee watozwa muno na usisiza.

⁴⁴ Aho akawabada, akaita vituhu kuvika maa ya ntatu kwa mbui idaida.

⁴⁵ Naho akawaitiya wada wahina, akawamba, “Mke mgonie na kuhumwiza? Kauwani, saa ibua na Mwana wa Mntu endaalavigwe kwa wantu wenye mavigaviga.

⁴⁶ Erukani, titeni! Kauwani, eza yuda endaeanihituke.”

Yesu agwiwa

Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12

⁴⁷ Ekuwaho ake kugombeka, Yuda Isikaliote yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi akabua, uku katongeana na zumwezumwe kuu da wantu wenye malungu na mapanga wekuwao waagiiwa na wagookezi wa waviki na wagookezi wa Wayahudi.

48 Yuda Isikaliote mwe kukunda kumhituka Yesu akawekha awo wantu ntangio, “Mntu uyo nendae nimuuguse kwa kumuumbatia uyo mg-wiyeni.”

49 Yuda Isikaliote akamtimia Yesu hehi aka-muugusa, “Mhinyi nakuugusa!” Nee amuumbatia.

50 Yesu akamwamba, “Mbuyangu gosoa wek-wezeado.” Aho wada wantu wakamtimia nee wamfuntia na kumgwiiya Yesu.

51 Yumwe wa wada wekuwao hamwe na Yesu akasomoa tuni dakwe khuu, akamsenga gutwi mtumwa wa mviki mkuu.

52 Yesu akamwamba, “Vuza tuni dako mwe kisafuo, kwaviya yoyose atumiae tuni kwa kukoma wantu, endaaue na nyuma kwa tuni.

53 Ivi tambe khammanya kuwa nadaha kumwombeza uwambiizi Tate yangu akanietea mazumwezumwe kumi dimwe na mbii ya wandima wakwe wa Muungu?

54 Iya nikagoso ivyo Maandiko ya Muungu yendayaiganie viivihi?”

55 Kisingi ichoicho Yesu akadigombeka ido zumwezumwe da wantu, “Ivi mweza kunigwiiya kwa mapaaenge na malungu inga miye nibagaa? Kia msi nekhiwa he Nyumba ya Muungu nikahinya, na khamwekunigwiiya!

56 Iya aya yose yagosoka ili Maandiko wekuandikayo waoni yaiganie.” Nee wahina wose wakambada na kumguuka.

Yesu hemeso ya Mkonga

Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24

⁵⁷ Wada wantu wekumgwiiyao Yesu wakamwe-gaa he nyumba ya mviki mkuu ekwetangwae Kayafa, wekukintanikaho wahinyi wa miko na wagookezi wa Wayahudi.

⁵⁸ Petulo akamtongea kwa hae adi kwe ukumbi da mviki mkuu, akengia mwe buha da ida nyumba hamwe na wagoji adahe kukauwa mbui zendavyozilawiiye.

⁵⁹ Wagookezi wa mkonga na waviki wakuu wakaondeza uvuhuzi wa uhokho wadahe kumkoea masa Yesu ili wamkome.

⁶⁰ Iya khawekupata uvuhuzi wowose, etiho nee weza wavuhuzi wangi wa uhokho. Kisikiizi wakeza wavuhuzi waidi,

⁶¹ wakamba, "Mntu uyu kagombeka, 'Nadaha kuituwa Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu.' "

⁶² Mviki mkuu akagooka na kumuuza Yesu, "Wee khuna chakutambaisa kwa aya wagombekayo wantu awa?"

⁶³ Iya Yesu yee khekuandua dodose. Mviki mkuu akamwamba, "Nakuahiza kwa Muungu wa ugima, tambe ati wee nee Klistu, Mwana wa Muungu!"

⁶⁴ Yesu akamtambaisa, "Inga wekugombekavyo miye nee uyo. Iya nawamba, kuvokea isasa mwendammuone Mwana wa Mntu kekaa phande ya kuume ya yuda mwenye udaho, akeza uwanga ya mazunde ya uwanga kwa Muungu."

⁶⁵ Aho mviki mkuu akatatua gwanda dakwe akamba, "Kambea Muungu takunda wavuhuzi wani vituhu? Nywie wenye mtegeeza ekum-beavyo Muungu.

⁶⁶ Nywie mwaona viivihi?”

Wowo wakamtambaisa, “Akundigwa auye na nyuma!”

⁶⁷ Ahoaho wakamswiia ovu mwe cheni na watuhu wakamtoa ngumi na watuhu vibao,

⁶⁸ wakamwamba, ati wee nee klistu “Otea! Ni ndai mwekukutoa!”

Petulo amuemea Yesu

Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27

⁶⁹ Kisingi Petulo nekekaa chongoi he buha. Mndima yumwe wa kivyee wa Mviki Mkuu akamwezea na kumwamba, “Wee namba ne uhamwe na Yesu wa Galilaya.”

⁷⁰ Petulo akaemea hemeso ya wose akamba, “Khimanya wagombeka mbwai.”

⁷¹ Ekuwaho akalawa he uvi, mndima mtuhu wa kivyee ekumwonaho, akawamba wada wekuwao hada, “Mntu uyu nekawa na Yesu wa Nazaleti.”

⁷² Petulo akaemea vituhu kwa kuaha, “Khimanya mntu uyo.”

⁷³ Kisingi kidogo, wantu wekuwao hada wakambasa Petulo na kumwamba, “Ata wee, ni yumwe yao, kwaviya ata viya ugombekavyo kwakumanyisa.”

⁷⁴ Aho Petulo akavoka kweswiia ute na kweahiza na kugombeka, “Khimanya mntu uyo!” Ahoaho zogoo akakema,

⁷⁵ aho Petulo akaikumbuka ida mbui ekwembigwayo ni Yesu, “Zogoo khadizati kukema wenda uniemee maa ntatu.” Aho akalawa chongoi na akavoka kuiya kwa usungu.

27

Yesu egalwa kwa Pilato

Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32

¹ Kwekuchaho wagookezi wa Waviki wose na waongoezi wa Wayahudi wakakintana vituhu ili wagosoe nteganyi wadahe kumkoma Yesu.

² Wakamzengeteza phingu na kumwegaa kwa Pilato, mwekuwa mgookezi wa Kilumi.

Kuuya na nyuma kwa Yuda Isikaliote

Ntendwa 1:18-19

³ Yuda Isikaliote mwekumhituka Yesu, ekuonaho Yesu kabindakae kuamuiwa, akamema usungu na akawavuzia wagookezi wa waviki wakuu zia ntii za makumi matatu ya madini ya feza.

⁴ Akawamba, “Khikoa masa kwa kumlavya mntu mwesekuwa na masa yoyose akomwe.”

Iya wowo wakamtambaisa, “Yatiambiiza mbwai swie? Ivyo umanye wee mwenye!”

⁵ Nee atambika zia ntii za madini ya feza he nyumba ya Muungu na kulawa chongoi na kuita kwetungika.

⁶ Waviki wakuu wakadoa zia ntii za madini za feza wakamba, “Khaifaa kuika hamwe madini aya ya feza na madini yalavigwayo mwe Nyumba ya Muungu kwaviya ntii izi za madini ya feza zilavigwa kwaajii ya kumkoma mntu.”

⁷ Wekubindaho kumamakhanya wakevana kugua mnda wa kiongo hawe hantu hauzisi ha wanyika.

⁸ Nee mana adi ivyeo mnda uwo wetangwa mnda wa phome.

⁹ Nee yaigania ida mbui yekwegombekwayo na Muoni Yelemia, kuwa, "Wakadoa ziya ntii za makumi matatu ya madini ya feza, yombe yekupangwayo na wantu wa Isilaeli,

¹⁰ wakaziguiya mnda wa kiongo, inga Zumbe ekuniagiavyo."

Yesu hemeso ya Pilato

Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38

¹¹ Yesu ekuwaho kagooka hemeso ya Pilato ekuwaye mgookezi wa Kilumi, akamuuzua, "Wee nee Seuta wa Wayahudi?" Yesu akagombeka, "Inga wekugombekavyo miye nee uyo."

¹² Iya wagookezi wa waviki na wadaa wekumwahiavyo masa khekutambaisa mbui.

¹³ Ivyo Pilato akamuuzua, "Ivi khutegeeza mbui ambazo wazigombeka?"

¹⁴ Iya Yesu khekuandua ata mbui mwenga, ata uyo mgookezi wa Kilumi akahondomaa muno.

Yesu aamuiwa kukomwa

Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16

¹⁵ Neiwa kawaida kisingi cha sikukhuu ya Pasaka mgookezi wa Kilumi awavugwiiya zumwezumwe da wantu mfungwa yumwe wamkundae.

¹⁶ Kisingi icho nekuwa na mfungwa yumwe ekuwaye mntu mfyaimi, zina dakwe Balaba.

¹⁷ Ivyo wantu wekukintanikaho hamwe, Pilato akawauza, "Mwakunda ni wavugwiiye yuhi gati-gati ya awa waidi, Balaba hambu Yesu etangwae Klistu?"

¹⁸ Kagombeka ivyo, kwaviya kamanya wamueta kwakwe kwaajii ya kinyuu.

¹⁹ Pilato ekuwaho kekaa mwe kigoda chakwe cha kuamuiya, mkaziwe akamwetea bauwa inu. “Usekumgoso kintu chochose mntu uyu yedi, na kwaviya ivyeo khisuumizwa muno mwe sozi kwaajii yakwe.”

²⁰ Iya waviki wakuu na wadaa wakawanchochea dia zumwezumwe da wantu wamwombeze Balaba aekewe na Yesu akomwe.

²¹ Pilato akawauza, “Gatigati ya awa waidi ni yuhi mumkundae niwavugwiiye?” Wakatambaisa, “Balaba!”

²² Pilato akawauza, “Isasa mwaonda nimtende viivih na Yesu mwetangwae Klistu?”

Wose wakagombeka, “Agong'ondewe he mhamba!”

²³ Pilato akawauza, “Kwa mbwai? Ni ufyaimi wani ekugosoao?”

Wowo wakaendee kutoa mgutio, “Agong'ondewe he mhamba!”

²⁴ Pilato ekuonaho kuwa khadaha kugoso do-dose na kwaviya khumbizi zavoka kulawiiya, akadoa mazi na akasunta mikono hemeso ya dia zumwezumwe da wantu, akamba, “Mie khimo mwe mbui ya kumkoma mntu uyu, mbwii yenu wenye.”

²⁵ Wantu wose wakamba, “Kwa mbui inu ti-igosoayo, Muungu na atekhe sugusa swie hamwe na wana wetu!”

²⁶ Aho Pilato akawavuguiya Balaba kulawa he kifungo, na akagombeka Yesu atoigwe na ngoda yekwegosolwayo na babu da kiboko, na akamlavya agong'ondewe he mhamba.

*Asikai wamhega Yesu**Maliko 15:16-20; Yohana 19:1-3*

²⁷ Wakamwegaa gati mwe nyumba ya ugookezi, na maasikai wose wakamzunguka.

²⁸ Wakamhambua gwanda dakwe, wakamhasika joho dekhundu.

²⁹ Wakagosoia kintu inga khofia seuta yekugosolwayo na miwa wakamhasika mwe mtwi, wakamwiikia ngoda mwe mkono wakwe kuume. Wakakinta mavindi hemeso yakwe, wakambea kwa kumwamba, "Takuugusa Seuta wa Wayahudi!"

³⁰ Wakamswiia ovu, wakadoa ida ngoda wekumwekhayo mwe mkono wakwe na kumtoa nayo mwe mtwi

³¹ Wekubindaho kumgosoeya ayo, wakamhambua dia gwanda na kumhasika nguo zakwe, na wakamwegaa kumgong'ondea mwe mhamba.

*Yesu agong'ondewa he mhamba**Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-*

²⁷

³² Wekuwaho wakaita kumng'ondea he mhamba wakamuona mntu yumwe zina dakwe Simoni, mwenyezi wa Kilene. Aho asikai wa Wakilumi wakamshuutiza kuudoa mhamba wakwe Yesu.

³³ Wekubuaho hantu hetangwaho Goligota mana yakwe, hantu hafufu da mtwi,

³⁴ wakamwekha divai yekuhanganywayo na nyongo. Iya Yesu ekuionjaho akaemea kuidomea.

³⁵ Wakamgong'ondea he mhamba, naho nguo zakwe wakapangana kwa kuzitoea kula

³⁶ Wakekaa, wakawa wamuinda.

³⁷ Uwanga ya mtwi wakwe kwe mhamba nee kuikwa kibao chekuandikwacho, “Uyu ni Yesu, Zumbe wa Wayahudi.”

³⁸ Viyaviya mabagaa waidi nee wagong'ondewa kia yumwe na mhamba wakwe, yumwe phande ya kuume na mtuhu phande ya kumoso.

³⁹ Wantu wekuwao wakemboka hehi na aho wakamdumua na kusingisa mitwi yao kwa kumseka na kugombeka,

⁴⁰ “Wee kwevuna, wadaha kuitua Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu! Inga wee ni Mwana wa Muungu, eohoe mwenye na usee mwenye kulawa aho he mhamba!”

⁴¹ Viyaviya, wagookezi wa waviki na wahinyi wa miko na waongoezi wa Wayahudi wakamhega na kugombeka.

⁴² “Kawaohoa watuhu, akini kweohoa mwenye khadaha! Ati yee ni Seuta wa wantu wa Isilaeli! Na asee mwe mhamba, na swie tenda timzumiye!

⁴³ Kamkauwiya Muungu, na isasa Muungu amwoohoe inga amkunda, kwaviya kagombeka, ‘Mie ni Mwana wa Muungu.’ ”

⁴⁴ Ata wada wahokaji wekugong'ondewao hamwe nae wakamdumua viyaviya.

Yesu auya na nyuma

Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-

³⁰

⁴⁵ Kuvokea saa mtandatu, musi adi saa kenda, si yose nenikiza du.

⁴⁶ Yekubuaho saa kenda Yesu akaiya kwa mgutio mkuu, “Eloi, Eloi, Lama sabakitani?”

Yaani, “Muungu yangu, Muungu yangu, mbona kunibada?”

⁴⁷ Iya wantu wada wekugookao hada wekutegeezaho ivyo wakagombeka, “Amwetanga Elia.”

⁴⁸ Yumwe awo akaguuka na akadoa dodoki akadiginta mwe divai yekusasayo, akaiika uwanga ya lasi, na akamwekha adomee.

⁴⁹ Watuhu wakagombeka, “Eka tikauwe ati Elia endaeze kumwoohoa.”

⁵⁰ Naho Yesu akaiya vituhu kwa mgutio mkuu na akauya na nyuma.

⁵¹ Ahoaho pazia da Nyumba ya Muungu dikatatuka ntii mbii, kulawa uwanga hadi asi, na inusi ikazingiza na maiwe makuu yakabondek-abondeka,

⁵² mambiya yakavuguka na wantu wa Muungu wakayuyuswa.

⁵³ Bada ya kuyuyuka kwakwe Yesu, wakalawa mwe mambiya na wakengia mzi wa Muungu na wantu wangi wakawaona.

⁵⁴ Yuda mkuu wa maasikai hamwe na weziwe wekuwao wakamuinda Yesu wekuonaho zingizo da inusi na zia mbui zekulawiiazo wakao-goha muno na wakagombeka kwei, “Mntu uyu neekawa Mwana wa Muungu.”

⁵⁵ Hantu aho newaaho wavyee wangi wakamkauwa kwa hae. Awo nee wada wekumtongeao Yesu kulawa Galilaya wakamwambiiza.

⁵⁶ Gatigati yao nee ni Maliamu mntu wa Magidala na Maliamu mami yao da Yakobo na Yusufu, hamwe na mami yao wana wa Zebedayo.

Uzisi wa Yesu

Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42

⁵⁷ Yekubuaho guoni, akeza mntu yumwe mwenye vintu vingi zina dakwe Yusufu mwenyezi wa mzi wa Alimataya. Yee naye nekawa mhina wa Yesu,

⁵⁸ akambasa Pilato akauombeza mwii wa Yesu. Aho Pilato akamba ekhigwe.

⁵⁹ Yusufu akaudoa uda mwii akauzengeteza sanda yekung'aayo muno,

⁶⁰ akauiika mwe mbia dihya ekudisongoado mwe iwe kuu, akadoa iwe kuu na kudiika he uvi, na akahauka zakwe.

⁶¹ Maliamu mntu wa Magidala na Maliamu yuda mtuhu, newekaa kukauwa mbia da Yesu.

Mbiya daindwa

⁶² Kioi yakwe, yaani Msi wa Kuhumwiiza, Waviki wakuu na Mafalisayo wakambasa Pilato,

⁶³ wakamwamba, “Mkuu tikumbuka kuwa, ‘Yuda mtiizi katigombeka, kisingi khazati kuuya na nyuma, bada misi mitatu nendaniyuyuke.’

⁶⁴ Kwaiyo agiia ido mbiya diindwe adi misi mitatu ili wahina wakwe wasekweza kumbawa, na kuwamba wantu kayuyuka. Uhokho hunu wa kisikiizi wendaue wa ufyaimi muno kusima uda wa bosi.”

⁶⁵ Pilato akawamba. “Haya, mnao waindaji na waite mkadiinde mmavyo.”

⁶⁶ Ivyo wakaita na wagoji ili kudiinda dia mbia vitana, na wakaika alama mwe dia mbia na aho waika asikali wainde.

28

Kuyuyuka kwa Yesu

Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10

¹ Wekwembokaho Msi wa Kuhumwiiza na yekubuwaho keo muno msi wa Jumapili. Maliamu mntu wa Magidala na yuda Maliamu mtuhu wakaita kudikauwa dia mbia.

² Vuu puu, kukalawiiya zingizo kuu da inusi mndima wa Zumbe akaseeya kulawa uwanga kwa Muungu akaditongoosa dia iwe na akadekaiya.

³ Akoonekana inga umweko na nguo zakwe nezing'aa chwee.

⁴ Wagoji wa dia mbiya wakakama kwa ukeng'enta mkuu wakawa inga wekuuyao na nyuma.

⁵ Iya yuda mndima wa uwanga kwa Muungu akawamba wada wavyee, “Nyie mwesekuo-goha! Namanya mwa mwondeza Yesu mweku-gong'ondewa he mhamba.

⁶ Hanu khayuhu kwaviya kayuyuka inga eku-gombekavyo. Soonni mhakauwe hantu hekuwaho mwii wakwe ugonezwa.

⁷ Naho hitani kinyionyio mkawambe wahina wakwe kuwa kayuyuka na isasa awaongoeya kuita Galilaya, uko mwendamumwone. Aya miye khigombeka kae.”

⁸ Awo wavyee wakahauka hada he mbiya uku wamema ukeng'enta na nyemi muno, wakaita uku waguuka wakawambe wahina wakwe mbui iyo.

⁹ Vuu puu, Yesu akakintana nawo akagombeka, “Mwaona vihi.” Awo wavyee wakamtimia na

kukinta mavindi hemeso yakwe wakatoza mi-
undi yakwe wakavika.

¹⁰ Nee Yesu awamba, “Mwesekuogoha! Hitani
mkawambe wandugu zangu waite Galilaya na
uko wenda wanione.”

Wagoji waita kugombeka yada wekuyaonayo

¹¹ Kisingi wada wavyee wekuwaho wakaita
zao siai, wamwe na wamwe wa asikai wekuwao
wainda mbiya wakaita mwe mzi na kuwatamwi-
iziya wagookezi wa waviki kia kintu chekulawi-
iacho.

¹² Awo wagookezi wa waviki kukintana hamwe
na waongoezi wa Wayahudi na kugosoa nteganyi
yao, na wakawekha wada asikai hea nyingi
muno,

¹³ wakawamba, “Nywie mwenda mgombeke
ivi, ‘Wahina wakwe nee weza na kio, wakaudoa
mwii wakwe kisingi swie nee tigona.’

¹⁴ Inga mbui izi zikambwiiya mgookezi Pilato
swie tendatigombeke nae na nywie khamnam-
pate tatizo dodose.”

¹⁵ Wada wagoji wakazidoa zia hea inga
wekuhinywavyo. Mbui iyo ikaambazika gatigati
ya Wayahudi hadi ivyeo.

Yesu awalawiiya wahina wakwe

*Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-
23; Ntendwa 1:6-8*

¹⁶ Wada wahina kumi dimwe na mwenga
wakaita Galilaya kwe uda muima inga ekuwaagi-
iavyo Yesu.

¹⁷ Akini watuhu newawa khawazumiiya kuwa
kwei nee ni Yesu.

¹⁸ Yesu akeza hehi na kuwamba, “Nchekhigwa udaho wose wa uko uwanga kwa Muungu na mwe inusi.

¹⁹ Hitani mkawagosoe wantu wa si zose wawe wahina wangu, mkawabatiiza kwa zina da Tate na da Mwana na Muye wa Muungu.

²⁰ Wahinyeni kutoza miagiiyo yangu nikuwekhayo. Na miye ni hamwe na nywie misi yose, adi kisingi cha kisikiizi.”

Bondei Bible Version
The Holy Bible in the Bondei language of Tanzania:
Bondei Bible version

copyright © 2025 The Word for the World International and Bondei
Language translation

Language: (Bondei)

Contributor: The Word for the World International

The New Testament in the Bondei Language.

The Word for the World

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in
any format and to make reasonable revisions and adaptations of this
translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in
a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily
endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions
under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word
involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation
22:18-19.

2025-07-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 Jul 2025 from source files
dated 8 Jul 2025

2101cdea-7b5e-5183-8da3-d1895f0ff18f